

Déli Hírlap

A bánási magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
I, Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28—10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

Társadalmi és faji semlegesség

Naponta olvassuk és halljuk, hogy a kormány mily szigorúan őrködik az ország semlegességén. Ezt így kívánja az ország érdeke és nemzetközi helyzete. A nemzetközi semlegesség idején szükségét érezzük a társadalmi semlegességnek és békének is, különösen itt a Bánágban, ahol a legtöbb nemzetiség él keverten az országban. Mégis akadnak kűtmérgezők, akik a mai feszült légkörben nem a békét szorgalmazzák, hanem hamis hírterjesztésekkel, sőt hírlapi közleményekkel megzavarják társadalmunk lelki nyugalmát és békéjét. Ezt tette egy Peter Bergmann álnév alá bújt valaki, aki — úgy hírlík — Temesvárott lakik és nem is német. Ez a Peter Bergmann az oravicaí Wochenblatt egyik legutóbbi számában „Dank es dem Koari” címen ferde beállítású kritikát írt az oravicaí társadalom múltjáról és ezzel kapcsolatban megtámadta a magyarságot.

A lap igen helytelenül és időszerűtlenül hozta ezt a közleményt, mert ezzel felidőzte Oravica város magyarságának a felháborodását, ami abban is megnyilvánul, hogy a lapot egymásután lemondják. De nem talált helyeslést az oravicaí németek körében sem, akik legjobban ismerik fel a cikkek értetlen állításait. Ha Peter Bergmann közleményével foglalkozom, ez nem jelenti azt, hogy annak különösebb jelentőséget tulajdonítunk. Afelett már itélt Oravica józan gondolkodású polgársága és elsősorban német polgártársaink. De kell mégis válaszolnom a magyarság ellen szított gyűlölet miatt. Társadalmunknak fiatalabb nemzedéke könnyen késpéznének veszi az ilyen tetszetős, de valótlán állításokat. Azután a példa ragadós, holnap másik jóbarátunknak jut eszébe, hogy ilyen, vagy hasonló rágalmatok vágjon a magyarság fejébe büntetlenül. Ha nem vetünk gátat e rágalomhadjáratnak, hiszékeny embereknél az fenyegetéssé is fajulhat. A társadalom nyugalmának megzavarása összefügg az ország nyugalmával. Tehát részben helyreigazítás címén, de főleg azért, hogy úgy a Peter Bergmann, mint elvbarátai részéről felhangzó rágalmatok, nem egyszer fenyegetések, ellen is megvédjem a magyarság becsületét, elutasítom Peter Bergmann állításait és ismertetem a való tényeket.

Az említett közlemény támadja az oravicaí német középosztályt azért, mert elhagyta a fáját és áldozatául esett a magyarság lovagiatlan eljárásának, ami alatt az erőszakos magyarosítást érti. A magyarságot kulturálatlan népnek nevezi, amelynek csak annyi kulturkincse van, amennyit a német néptől átvett. Hosszú lenne erre az első rágalomra bánási vonatkozásban válaszolni és kimutatni a cikkírónek történelmi s tárgyi tévedéseit. Cáfolatannal csak Oravicára szorítkozom és csak a multa névze cáfolok a világháború utáni eseményekkel nem kívánok foglalkozni.

Ime tehát a magyar lovagiatlan eljárásnak és erőszakos magyarosításnak cáfolatai Oravicán: A volt Steg, a mai UDR, hivatalos nyelve az 1911 évig német volt és 1911 után is csak fakultatív volt a magyar nyelv a német mellett. Ennek a Steg-nek voltak jórészen alkalmazottai a cikkíró által megtámadott német intelligencia tagjai, akik közül többen haltak meg úgy, hogy magyarul nem tudtak és ezért nem érte őket semmi lovagiatlan eljárás. Ez a német középosztály ma is itt van és német, teljesíti egyházával és fájával szemben minden feladatát, ha nem is olyan stílusban, ahogyan ez ma divat. De német maradt annak ellenére, hogy régi oravicaí szokáshoz híven, három nyelven társalog és jóviszonyt tart fenn más nyelvű polgártársaival.

A világháború előtt az oravicaí római katolikus templomban csak német nyelvű istentiszteletet tartottak, magyart nem. A társadalmi egyesületek mind német hivatalos nyelven működtek. A vezetésben mindig megvolt az oravicaí hagyományos béke és együttérzés. Az elemi oktatás fakultatív volt. Az állami elemi iskolákat az állam tartotta fenn, az ilyen iskolákban tanították a német nyelvet is. A felekezeti iskolákat az állam segítette. A német elemi iskolának Wlassics miniszter idejében történt megszűnése ellenőrizhetetlen állítás. A felekezeti elemi oktatás terhéről való lemondás általános volt minden népnél és felekezetnél. Ez érthető is, mert igen nagy költségkímélést jelentett az ingyenes állami oktatás mellett és ezenkívül mindenki igyekezett gyermekét az állami iskolákban az állam nyelvének tökéletes elsajátítására nevelni, hogy később a közpályákon elhelyezkedhessenek. Ez sikerült is olyan tökéletesen, hogy a „lovagiatlan” magyar nép fiait érezték meg és érzik ma is ennek a súlyos következményeit.

Egy világháború angol így jellemezte a magyar népet: „Különös nép ez a magyar. Minden foglalkozás üzésére más-más népet szerződttetett, a mulatságra a cigányt, az ipar és kereskedelem üzésére a zsidót, az államigazgatásra pedig a németet.” Ime egy angol veti a magyar nép szemére maró gúnnyal a naivsáig menő lovagiaságát, a vele együtt élő néptársaival szemben. Ebben a nagylelkűségben elfeledkezett legalább három millió szellér magyarról, akiknek szörnyű népi tragédiáját olyan megrázóan írták meg utabban Ilyés Gyula a Puszták népe című könyvében, Fejja Géza pedig a Viharsarok és más műveiben. Oravicán például alig van német család, köztük több nem középosztályú család is, a melynek gyermekei ne ennék ma is a magyar lovagiaság és türelem fehér kenyerét.

Peter Bergmann úr, ha ismerné a társadalmak kialakulásának fejlődését és a történelmet, nem írta össze annyi értelenséget Munkácsyról, Gárdonyiról és a többiről. Tudnia kellene, hogy a vegyes lakosságú társadalmakban igen nagy a kölcsönhatás, a keveredés, — úgy a faji, mint a kulturális. Ez a fejlődés törvénye, amit legfeljebb csak a legújabb államelméletek tudnak meggátolni. Ez a kölcsönhatás és keveredés éppen kultúrnépek között a legkönnyebb. A kulturálatlan nép visszahúzódik, elutasít mindent, ami idegen. Erte ezt Peter Bergmann közíró úr és a Wochenblatt? Így kerültek német nevek és családok a magyarság közé és magyarok a németek közé. De ez a keveredés sokszor egész népcsoportokon is bebizonyítható. Ki van mutatva, hogy a poroszok, a németesség e büszke és kiváló törzsében északi szláv elem germanizálódott. De nézzük Oravicát! Eppen a békeévekben mutatható ki sok magyar családnál, hogy miként olvadt fel a német közösségben, főleg a vegyes házasság révén. Nem hiszem, hogy a német birodalmi római katolikus egyház lemondana a magyarság javára nagy szentjéről, a Németországban férjhez ment Árpád-házi királyleányról, Szent Erzsébetről.

Egy más nép kulturájához való közeledés és abban való felolvadás érzés dalga is. Herczeg Ferencet sem anyagi szempont, sem családi, nem olvasztotta be a magyar kulturába. Lehár Ferenc, bár magyar anyától származott, de Bécsben él és mégis magyar állampolgárságra vágyott. Munkácsy Mihálynál és Lisztnél is megvannak a magyar családi gyökerek. De enélkül is ki magyarosította volna őket, hiszen ezen időtől az összes magyar magyarságok németül beszéltek, magyarul pedig csak

a jobbágyok, középosztályunk alig volt. A legnagyobb magyar, Széchényi István is németül társalog kortársaival és báró Wesselényi és kortársai biztatására tanul meg magyarul beszélni 1830 után. Munkácsy Mihály és Liszt Ferenc legmagyarabb tárgyú műveiket Párisban, idegen földön áldották meg és valóstították meg. Gyerekes dolog kultúrnépeknek osztozkodni nevek és művek között. Népek, családok, emberek alá vannak rendelve a társadalmi fejlődés törvényeinek. Ezeket még Peter Bergmann sem fogja megkorrigálni. Kinek jutna eszébe vitába szállni a román társadalommal Szatmáry P. Károly miatt, aki Liszt idejében került Bucurestibe, mint hírneves fényképész és festő Cuza Alexandru fejedelem udvari festője lett. Ő és családja asszimilálódtak, nagy kultúrkincsét hagyta a román nemzetre. Ma is él egyik leszármazottja, Szatmáry Hortenzia, aki a bucurestii magas társaságban és közéletben előkelő szerepet tölt be.

Peter Bergmann a magyarság szemére veti a budapesti német színház leégése felett kifejezett kárörömöt. Istenem! A francia forradalom után újjászülött népek életében ennél nagyobb dolgok is történtek még és történnek. Elmúlt — és ma éppen az új nagy német birodalommal a legintenzívebb a színházi és a filmművészcseré. A népek életében nem centiméterrel és nem másodpercekkel dolgozik a sors. Peter Bergmann és a Wochenblatt szerint a magyarság ezer év alatt az európai kultúráért nem tett semmit, legfeljebb lemásolta a német kultúrát. Itt megint helyszűke miatt csak rövid cáfolatokra szorítkozhatom és pedig a legilletékesebb körökből vett cáfolatokkal. Ez év áprilisában Bécs után Berlinben is megalakult a Német—Magyar Társaság. Ennek védnöke a kilencvenéves Mackenzen vezértábornagy. A berlini alakuló ülésen Glaise von Horstenau tábornagy többek között azt is fejtegette előadásában, hogy a németesség sokat köszönhet a magyar népnek. Amíg ez a németesség és Nyugateurópát hástyaként védelmezte a tatár és török betörések ellen évszázadokon át, addig a németek nyugodtan építhettek. Ezért a magyar faj értéke a mai Németország szempontjából is rendkívül módon megbecsült.

Igen, Peter Bergmann úr, meg kellett volna tanulnia, vagy ha tudta, nem elfelednie, hogy amíg a tatár és török hódításokkal szemben a két román fejedelemiség, a bulgárok, szerbek, magyarok, horvátok évszázadokon át küzdöttek és elvérezték és ezzel a német élettért Bécsig megvédték a pusztulástól, addig a német nép békében fejlődhetett, szaporodhatott. Hogy legyen fogalma a török pusztításokról Peter Bergmann úr, hát vegye tudomásul, hogy csak a Bánág területén körülbelül hétszáz község és város pusztult el a földig a százötven éves török uralom alatt.

A szaporodás szempontjából is szolgálhatok egy adattal a török uralom eredményeiről. A tizenhatodik században annyi magyar élt Európában, mint angol. Az így pusztává vált Bánág területére a hálatlan Habsburg-család germanizáló törekvéseiből telepítettek le a német törzsekből kívándorolt telepesek, köztük az oravicaiakat is. A telepesek szorgalma két impérium alatt ismét virágzó területté varázsolta a Bánágot, a többi itt élő néptársaikkal együtt, vállvetett munkával és szorgalommal. Nem látszik meg rajtuk igazán, hogy valaki elvette volna anyanyelvüket, kulturájukat, sőt az élet törvényeit után még francia telepes társakat is asszimiláltak faluszámra. Szóval még erre is volt idejük és szabadságuk. Itt Oravicán pedig főleg olasz családokat. És mindezt senki sem veti a szemükre mint ön, Peter Bergmann nekünk Gárdonyit és Munkácsyt. Csak ön akarna mérget keverni az ilyen problémákból Oravica békés társadalmá részére. Ezt ígyák meg maguk fantasztá barátjaikkal és válják egészségükre. Első és utolsó alkalom volt, hogy cáfolatra méltattam jelentkezésüket. A legközelebbire már a belügyminiszter úr figyelmé lesz felhíva. Oravica, május 31-én. Szatmáry Lajos dr.

A német csapatok elfoglalták Dunkerque várat

Rendkívül véres uccai harcok folynak a rommá lőtt tengeri kikötő birtokáért, Angol repülő-támadás Hollandia és nyugatnémetországi katonai pontok ellen

Churchill drámai hangú beszámolója a flandriai eseményekről

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Berlin jelenti:

UCCAI HARCOK DUNKERQUEBEN

Berlinből jelentik: A vezéri főhadiszállásról jelenti a német hadvezetés: A Dunkerque városáért folyó harc befejezéséhez közeledik. Csapatok bnyonultak a városba és

elfoglalták Louis erődöt,

amely az utolsó percig elkeseredetten ellenállt. Azokkal a francia csapatokkal, melyek az angolok visszavonulását fedezik, uccai harcokat folytatunk. Amint már külön jelentésben is közöltük, június 3-án jelentős számú légi haderő támadást intézett a Páris melletti légi támpont ellen. A támadást meglepetésszerűen hajtottuk végre, így sikerült a légvédelmet kiküszöbölőnk és jelentős eredményt elérni. Repülőgépeink nagy és kis magasságokból dobták le bombáikat

a francia légi haderő kikötőire és ipari üzemeire.

Több helyen robbanás és tűz keletkezett. Légi harcokban lelőttünk 104 repülőgépet, a földön pedig 3-400 repülőgépet semmisítettünk meg. Június 3-án légvédelmünk 21 ellenséges repülőgépet lőtt le. A rendkívüli nagy jelentőségű eredménnyel szemben a mi veszteségünk csupán 9 gép volt. Június 4-re hajló éjszaka az ellenség folytatva bombatámadásait Hollandiában és Nyugatnémetországban, jelentéktelen eredménnyel. Rotterdam közelében és Nyugatnémetországban légvédelmünk 3 ellenséges gépet tett ártalmatlanná.

A PÁRISKÖRNYÉKI REPÜLŐTEREK BOMBÁZÁSÁNAK EREDMÉNYE

A Német Távirati Iroda jelenti: Hétfőn délután a német légi haderő harci kötelékei bombázták Párisban és környékén a francia repülőtereket és azok segédépületeit. A gyors, erélyes és meglepetésszerű támadással sikerült kikapcsolni az ellenség légvédelmét és bakórepüléseit, valamint a magasból elpusztítani a repülőterek betonkifutóit, továbbá a repülőtereken lévő számos indulásra álló gépet. Több helyen tűz és robbanás keletkezett. A légitámadás során lelőttünk 70 ellenséges repülőgépet, míg 5 német repülőgép hiányzik.

A Német Távirati Iroda jelenti: Egy ellenséges légitámadás során bombázták Freiburg városát, amely kívül esik a harci zónán és nincsenek katonai jellegű épületei. A legutolsó ér-

Páris jelenti:

FRANCIA ELLENTÁMADÁS DUNKERQUE ELŐTT

Június 3-án este a francia hadvezetés a következő harctéri jelentést adta ki: Az ellenség véres támadásokat intéz Dunkerque város környéke ellen, de mindenütt heves ellenállással és állandó francia ellentámadásokkal találkozunk. A francia és angol haditengerészet az ellenség tüzelése közben részt vesz Dunkerque védelmében és eredménnyel támogatja a csapatok behajózását és eközben állandó bizonyosságát adja hősiességének. Hétfőn a németek eredménytelen hegyi támadást intéztek a Saint Avoird környékén lévő előretolt állások ellen és megerősítik az Aisne jobb partján lévő állásaikat.

A Havas ügynökség a Páris környéki légi támadásról a következőket jelenti: Francia ka-

testülések szerint a bombázásnak 53 polgári személy, közöttük 20 gyermek, akik egy nyilvános kertben játszottak, esett áldozatul. A 151 sebesült közül 72 állapota súlyos.

Berlinből jelentik: A DNB közli: Angol repülőkbombát dobtak a D'Oyes folyócska közelében levő Gravelines mellett lévő vasúti hídra. Az angol bombázók nem törődtek azzal, hogy a hídon és az útvonalon számos francia fogoly és polgári menekült haladt. A támadásnak több, mint 30 francia fogoly és polgári egyén esett áldozatul.

Berlinből jelentik: A Stefani-ügynökség berlini mértékadó hely véleménye alapján jelenti, hogy Dunkerque eleste küszöbön áll.

NEM KONGALODOTT MEG AZ AMIENSI HIRES SZÉKESEGYHŐZ

A Német Távirati Iroda jelenti: A külföldi lapok közölték, hogy az amienszi katedrális a német repülők bombázták és elpusztították. Az ilyen, igazságnak meg nem felelő propagandahírek ellensúlyozására az amienszi francia polgármester az alanti nyilatkozatot tette a Német Távirati Iroda munkatársának:

— Amiens városát a németek a levegőből megtámadták, de a repülők kizárólag katonai célpontokat bombáztak és ügyeltek arra, hogy a katedrális és a középületeket kíméljék. Amikor a német csapatok benyomultak a városba, nyomban hozzáfogtak a tüzek eloltásához. Május 23-án francia repülők jelentek meg a város fölött és nagyméretű gyújtóbombákat dobtak le. A nagy szélben a tűz házról-házra csapott át s már úgy látszott, hogy az egész város elpusztul. A német csapatok erőfeszítéseinek köszönhető, hogy a tüzet gyorsan megfékeztek és a katedrális környékén lévő házakat felrobbantották, hogy a lángok ne csapjanak át a székesegyházra. A bombarobbanások következtében előállott légnyomás miatt a székesegyház néhány ablaka betört és a nagy hőség következtében a tetőzet némileg megrongálódott, maga az épület azonban teljesen épségben maradt.

DUNKERQUE VÁRA A NÉMETEK KEZÉN

A Német véderő főparancsnokság közli: Dunkerque várat súlyos harcok után elfoglaltuk. Mintegy 40.000 személy és beláthatatlan mennyiségű zsákmány jutott a kezünkbe. Ezzel a La Manche csatorna belga és a francia partjai egészen a Somme folyó torkolatáig teljes egészében a német csapatok birtokába került.

tonai körök hangoztatják, hogy a hétfői német légitámadás Páris egész környékére kiterjedt. Keddre virradó éjszaka az ellenség Le Havre légi bombázását kezdte meg. A bombázás este 9 órától éjszaka fél 2 óráig tartott. Közben néhány magánház is erősen megrongálódott. A romok között több polgári áldozat is van.

FRANCIA CSAPATOK ÉRKEZTEK ANGLIÁBA

Londonból jelentik: A Havas ügynökség közli: A Dunkerqueből érkező francia csapatok kedden reggel majdnem teljes felszerelésükkel megérkeztek Angliába. A katonák közül néhányan kijelentették, hogy

a németek jelenleg Dunkerque külvárosában tartózkodnak

LÁTOGASSA MEG Budapestet

a Duna királynőjét

a gyönyörű fekvésű fürdővárost

Felvilágosítással szolgál:

Budapest Székesfőváros

Idegenforgalmi Hivatala

Budapest, V., Deák Ferenc-u. 2.

Telefon: 181.213, vagy 181-349

és hogy elkeseredett harcokat folytatnak. A kiürítési műveleteket a francia gyalogság és tüzérség védelme alatt hajtották végre. A behajózásról beszélgetve az egyik francia tiszt a következőket jelentette ki: Adott pillanatban a német ütegek és messzehordó ágyúk a tengerpartot lőtték, majd később rövid távra irányították lövedékeiket és bombázni kezdték utóvéd csapatainkat. Két tűz közé kerültünk, de majdnem minden emberünk sértetlenül menekült meg. A városban több helyen tűz keletkezett és Dunkerque jelenleg romokban hever.

London jelenti:

ANGOL REPÜLŐK TÁMADÁSA

NÉMET ÁLLÁSOK ÉS VÁROSOK ELLEN

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium jelenti: az elmúlt éjjel az angol légihaderő gépei német területek ellen támadásokat intéztek, rakétákat és tartálykocsikat robbantottak fel. Egy mozgásban levő vonatot súlyosan megrongáltak. Bombázták a németek légi támaszpontjait Rotterdamnál, Deventernél és Wesselnél. Aachen mellett egy páncélcsovis oszlopot támadtak meg.

Az angol légügyi minisztérium az Észak-németország fölött végzett angol felderítő repülésekkel kapcsolatban a következőket jelentette ki:

A kora hajnali órákban az angol repülők váratlanul megtámadtak egy páncélos különítményt s ennek során egy tartálykocsit felgyújtottak. Egy másik támadást 600 méter magasságból intéztek, majd pedig 300 méterre leereszkedve gépfegyvertüzelés alá vették a különítményt. Ennek során a municióval és benzinnel megrakott kocsik a levegőbe repültek és lángtengerré változtatták az előre haladó motoros oszlopokat.

AZ ANGOL ADMIRALITÁS HÁROM TORPEDÓROMBOLÓ

ELSÜLLYESZTÉSÉT JELENTI

A brit admirális jelenti, hogy a Basilisk, Keith és Avant nevű torpedórombolókat elsüllyesztették. 170 kisebb méretű hadhajóból 24 veszett el és pedig 6 aknakutató, 1 ágyúnaszád, 8 segédhajó és 9 más kisebb hajó. Az expedíciós hadseregnek elszállításában 222 angol hadihajó és 665 más hajó vett részt és ezek közül hatszáz önkéntesek vezettek. Az angol haditengerészeti elsüllyesztett és megrongált több német búvárhajót és torpedóhajót. A hadműveleteket rendkívül nehéz körülmények között hajtották végre, mert Dunkerque közelében a víz sekély és a csatornák rendkívül keskenyek. Az időjárás sem volt kedvező a behajózásra. A zeebruggei kikötőt több, betonnal megrakott hajó elsüllyesztésével használhatatlanná tették épp úgy, mint az ellenség birtokában levő más kikötőket is.

TIZENÖT NÉMET HADOSZTÁLY VESZ RÉSZT A NAGY HARCBA

A Reuter ügynökség katonai szakértője a következőkben ismerteti a katonai helyzetet:

Annak ellenére, hogy az angol expedíciós hadsereg négyötöde visszavonult Dunkerqueből, erős francia egységek ellenállanak, hogy késiesse az ellenség előnyomulását. A tengeri haderő ágyútűzzel támogatja a védekezést. A Dunkerque környéki harcokban legalább

15 német hadosztály vesz részt,

azalatt az idő alatt, amíg Weygand tábornok az időnyereséget csapatai előkészítésére használja fel. A francia állások a tengertől a Maginot-vonalig 320 kilométeres vonalon húzódnak el,

CHURCHILL BESZÁMOLOJA AZ ALSÓ-HAZBAN A FLANDRIAI KATASZTRÓFARÓL

Az angol alsóház keddi délutáni ülésén Churchill miniszterelnök a katonai helyzetről szóló nyilatkozatában bejelentette, hogy az angol hadsereg a négy napos harc után Calaisből mindössze 30 sebesületlen életben maradtot szállított vissza angol területre. A továbbiakban kijelentette a miniszterelnök, hogy

ami Északfranciaországban és Belgiumban történt, az óriási katonai katasztrófa volt.

A francia hadsereg meggyengült, Belgiumot elvesztettük — mondotta — és a La Manche csatorna minden kikötője Hitler kezében van. El kell készülni, hogy vagy ránk, vagy Franciaországra talán haladéktalanul lesújtanak. Elmondta ezután, hogy még egy héttel ezelőtt attól félt, hogy az angol történelem legnagyobb katonai katasztrófáját kell majd bejelentenie. Eddig azonban csodával határos módon

335.000 főnyi francia és angol csapatot szállítottak el Flandriából.

Az embervesztésük halottakban, sebesültekben és elhunytakban meghaladja a 300.000 főt. Ezenkívül csaknem ezer ágyút, különféle szállítóeszközt és páncélkocsit vesztek a szövetségesek. Beszéde további részében a jövőről nyilatkozott és kijelentette, hogy a szövetségesek el vannak szánva a végső kitartásra, semmi esetre sem adják meg magukat és bíznak benne, hogy a háború mégis a szövetségesek győzelmével ér majd véget.

AZ ANGOL KIRÁLY KIÁLTVÁNYA A HADSEREGHEZ

Londonból jelentik: György király az alanti kiáltványt adta ki:

Csodálatomnak adok kifejezést a három fegyvernem és a kereskedelmi flotta bátorsága iránt, amellyel Északfranciaországban közreműködik az expedíciós haderő elszállításában. Egy ilyen nehéz hadműveletet csak a kiváló vezetés és a haderő tagjainak rettenthetetlen szelleme hajthatott végre. A várakozáson felüli eredményt csak úgy érheték el, hogy az angol hadirepülők és a flotta mindenféle egysége a legmesszebbmenő mértékben nyújtott támogatást. Üdvözlöm ezt a tevékenységet, a melyben francia szövetségeseink a legnagyobb mértékben résztvevő és fájdalommal gondolunk az elszorított veszteségekre és azokra, akik életüket áldozták fel azért, hogy az összemészérlésből győzelem lett.

Róma jelenti:

AZ OLASZ SAJTÓ SZERINT KÜSZÖBÖN ÁLL A MÁSODIK NAGY NÉMET OFFENZÍVA

Rómából jelentik: Az olasz lapok küszöbön állónak tartják a második nagy német offenzíva megindulását. Az általános támadás egyik pillanatról a másikra bekövetkezhetik. Az olasz sajtó szerint a francia védelem a következő tényezők-ből áll:

1. Tábori erődök, gépfegyverfészek.
 2. Erős tüzérségi összpontosítás.
 3. A veszélyeztetett pontokra összevont csapatok gyors és elhatározott hadvezetése.
- Anglia 1000 repülőgéppel és 400 harcikosíval vesz részt a küzdelemben. Beavatottak értesülése szerint

a német hadvezetőség a támadást 4000 első vonalbeli és 4000 másodvonalbeli repülőgéppel fogja támogatni.

Vajon sikerül-e Weygandnak az ellenállás, teszi fel a kérdést az egyik olasz lap tudósítója. Franciaország sorsa ettől a választól függ. Szakértők szerint az ellenállás és a fronttörés esélye úgy aránylik egymáshoz, mint 3:7-hez.

REIMSNÉL VÁRHATÓ AZ ÁTTÖRÉS

A Stefani-ügymocság jelentése szerint Párisban arra számítanak, hogy a németek Reims és Soissons között kísérelik meg az áttörést Reims és Chateau Thierry irányában.

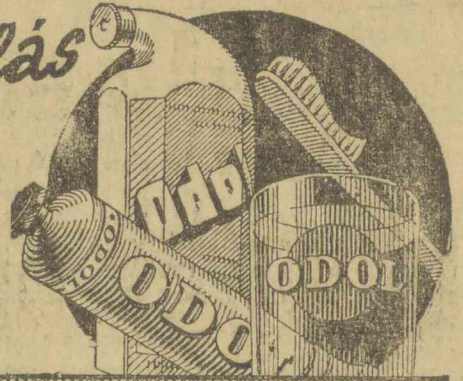
A Messenger berlini tudósítaja szerint illetékes német körökben hangsúlyozzák, hogy

a német támadás folytatása már legközelebb megtörténik.

A német birodalom mindaddig folytatja a harcot, amíg Franciaország és Anglia katonai erejét meg nem semmisítette. Teljesen nevétségesnek azok a külföldi hírek, melyek szerint Németországnak hosszabb szünetre van szüksége abból a célból, hogy megszervezze az újabb offenzívát.

A sikeres egészségápolás

a száj és fogápolása. Meglehet győződve arról, hogy egy biztos hatású, kitűnő antiszeptikumot használ, amikor az ODOL szájvizet használja. Tehát a mindennapi száj és fogápoláshoz — ODOL szájvizet, az egészség védelmezőjét.

ODOL

A német kormány figyelmeztető jegyzéket küldött a középamerikai államoknak

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány közölte az Egyesült Államok, Mexikó és Kanada kormányával, hogy megbízható értesülései szerint az angol titkos szolgálat a középamerikai államokba ügynököket küldött villongások előkészítésére, hogy ezzel az Egyesült Államok közvéleményét Németországgal szemben ellenséges magatartásra hangolja. Megkísérik az angol titkos szolgálat ügynökei, hogy kompromittálják Németországot, Mexikóban német összeesküvést leplezzenek le, ezenkívül Panamában szabotázszt

szerveznek, amit azután Németországra fognak. Berlinből jelentik: A DNB közli: A német kormány által az Egyesült Államok, Mexikó és Panama kormányához juttatott jegyzéke a német sajtó érdeklődésének homlokterében áll. A lapok azt írják, hogy az európai nemzetek megelégtettek az Angliával való „fegyverbarátságot”, amihez nagymértékben hozzájárult a lengyel, finn, norvég, holland és belga példa. Nem keltett különösebb meglepetést, hogy az angol propaganda más földrészre teszi át működésének színterét.

Az esőzés okozta árvíz következtében Temesvár és Bucuresti között a vasuti összeköttetés megszakadt

A napok óta tartó szakadatlan országos eső a vasúti forgalomban komoly bajokat okozott. Az eső legérzékenyebben érintette a Temesvár és Bucuresti közötti vonalat. Temesvárnak az ország fővárosával való vasúti összeköttetése megszakadt.

A vasúti vezérigazgatóság hivatalos jelentése szerint az utóbbi húszonnégy órában lezúhant eső Balotesti és Pruniseri között tíz kilométernyi hosszúságban egy méternyi magasságban elárasztotta a vasúti pályát és számos helyen megrongálta azt. Ennek következtében a vasúti összeköttetés megszakadt és az még átszállással sem lehetséges, mert eddig még nem rongált vonalrészeket is nagy víz áll és így a vízterület hosszúsága tulajdonképpen harminchat kilométer. A Bucurestiből Temesvár felé induló vonatok csak Filiasig járnak, a Temesvár-

ról a főváros irányában járó vonatok pedig csak Turnu Severinig.

A Simplon-Rapid és az Orient expressz vonatok közlekedése is megszakadt. Ezek Milánóból Postumián és Zágrábba keresztül csak Temesvárig közlekednek. Innen az első és másodosztályú közvetlen kocsikat Aradon keresztül irányítják a fővárosba.

Temesvárról jelenleg csak Aradon és Erdélyen keresztül lehet Bucurestibe utazni és ugyanazon a vonalon történik a visszautazás is.

Forgalmi zavarok keletkeztek a sok eső következtében az ókirályság számos más helyén is.

A szünni nem akaró eső Lugoson máris áradást okozott. A Temes a városon kívül kilépett medréből és özönnel fenyegeti a mélyebben fekvő utcákat. Temesvárott a Bega egyre emelkedik, de egyelőre semmiféle veszedelem nincsen.

A háztulajdonosok nem akarják a lakóktól a városi lakbérleti adót beszedni

Temesvár város területén a vízvezetési és csatornázási díjakat a lakóktól a háztulajdonos szedi be és szolgáltatja be a városnak. Ezentúl a háztulajdonosnak az a szerep is kijutott, hogy a lakóktól a városi lakbérleti adót beszedje és azt a pénzügyigazgatóságnak befizesse. A nyugdíjasok és közalkalmazottak lakbérleti adója csekélyebb, mint a többi lakóké és azért a háztulajdonosnak, amikor ezek lakbérleti adóját beszedi, azok nyugdíjleveleit, illetve köztisztviselői minőségüket bizonyító igazolványait is kell bemutatnia.

Szigoru idegenellenőrzés Litvániában

A Német Távirati Iroda jelenti: A litván kormány több rendeletet hozott, amelyek arra vonatkoznak, hogy a rendőri ellenőrzést megszigorítsák mindezekon a helyeken, ahol szovjet csapatok tartózkodnak. Megfigyelés alá helyezik az ittlakó valamennyi gyanús elemet.

(Rador.)

A háztulajdonosok terhesnek találják maguk számára az adóbehajtói szerepet, mert az sok munkával, vesződséggel, gondnal és felelősséggel jár. Amikor ugyanis a pénzügyigazgatóságnál a lakbérleti szerződést bemutatják, nyomban az illetékesekkel együtt le kell róniok a lakók lakbérleti adóját is és pedig abban az esetben is, ha azt a lakótól még nem kapták volna meg. Sok háztulajdonosnak emiatt egyik-másik lakójával sok vesződsége és kellemetlensége lesz. A háztulajdonos és a lakó közti viszony eddig sem volt valami rózsás, a lakbérleti adó beszedése miatt azonban bizonyára még jobban megromlik.

A temesvári háztulajdonosok egyesülete mozgalmat indított, amelynek célja, hogy a lakbérleti adó megfizetése tekintetében állítsák helyre a régi rendet, vagyis ezt az adót megint maga az érdekelt lakó fizesse be. A mozgalomhoz már csatlakozott más városok háztulajdonos egyesülete is. A háztulajdonosok egyesületei együttes emlékirattal fordulnak majd a pénzügyminiszterhez, akit arra kérnek, menesse fel őket attól, hogy adóbeszedők legyenek és kötelezze a városokat, hogy a lakbérleti adót saját tisztviselőik útján hajtsák be.

Az Egyesült Államok kiviteli tilalmat rendeltek Japánra

Idegesség Tokióban, Amerika fontos események előtt

Washingtonból jelentik: Az amerikai kormány a jövőben a kiviteli tilalom elrendelése után nem engedi meg gépek, repülőgép alkatrészek, gumi, vasmangán és chrom szállítását Japán számára.

Tokióból jelentik: Bar az amerikai kiviteli tilalom részleteiről még nem érkezett pontos jelentés, annyi már megállapítható, hogy ez az intézkedés

súlyosan érinti Japánt

Különösen, ami a hadianyagra vonatkozó tilalmat illeti. A japán iparnak rendkívül nagy szüksége van olyan gépekre, amelyeket a háború kitörése óta Németországból már nem tudott beszerezni. Attól is tartanak, hogy

a kiviteli tilalom a petróleumra is vonatkozik.

Ügynevezett erkölcsi kiviteli tilalom alatt állott már eddig is minden repülőalkatrész. Az Asahi Sim Fun megállapítja, hogy

ez a rendelkezés csak Németországot, Olaszországot és Japánt érinti,

míg a szövetségesekkel kivételt tesznek. Ilyen körülmények között Japán kénytelen lesz felülvizsgálni termelési terveit és ipari mozgósítását. A lap szerint most már rendkívül nehéz lesz a japán-amerikai kereskedelmi összeköttetés újbóli felvétele.

A Newyork Herald Tribune vezércikkében azt írja, hogy elérkezett a pillanat, amikor az Egyesült Államoknak a világ valamennyi nemzetétől ki kell jelentenie, hogy az USA semlegessége az európai háborúval kapcsolatban véget ért. A lap szerint a világ békéjének és a jogoknak ilyen gyors megtámadása következtében formális semlegesség fenntartása nem lehetséges.

Az elkövetkező hetek döntőek lesznek a szövetségesekre nézve

és ha Amerika minden lehető anyagi segítséget megad, a szövetségesek ellenállhatnak és győzhetnek.

A Német Távirati Iroda jelenti: Marshall tábornok, vezérkari főnök megcáfolta azokat a híreket, amelyek szerint amerikai csapatokat tartanak készenlétbe, hogy azokat délamerikai államokba szállítsák az úgynevezett „nemzeti szociálista merénylet” megakadályozására. A tábornok kijelentette, hogy csak olyan egységekről van szó, amelyek a hadgyakorlaton résztvesznek és most helyőrségeikbe térnek vissza.

Washingtonból jelentik: Cordell Hull külügyminiszter arra a kérdésre, hogy a Fehér Házban európai béke javaslatot tanulmányoznak, kijelentette, hogy erről nincs tudomása, de hozzá tette, hogy nem beszél az elnök nevében.

Newyork és New-Jersey államok kormányzó elrendelték, hogy 24 órán keresztül őrizni kell a nemzeti gárda fegyverraktárait. Számos felfegyverzett katonai őrzőjárat vonult fel hétfőn este Newyorkban. Lehmann kormányzó kijelentette, hogy a rendeletet nem Washington adta ki, hanem ő maga, miután szükségesnek tartotta.

Washingtonból jelentik: A Német Távirati Iroda közlése szerint az új kiképzési program alapján jövő év június 1-ig 40 ezerrel nagyobb lesz a pilóták száma.

Washingtonból jelentik: Politikai körökben úgy tudják, hogy Roosevelt elnök és Byrnes szenátor között megegyezés jött volna létre, amelynek értelmében a demokrata párt részéről

Roosevelt elnök a köztársasági elnöki, Byrnes pedig az alelnöki tisztségre jelöltetné magát.

Ismeretes, hogy legutóbb az elnök tárgyalásokat folytatott Byrnes szenátorral, aki visszaérkezésekor nem volt hajlandó nyilatkozni Roosevelttel folytatott tárgyalásairól.

Cincinnatiából jelentik: A DNB közli, hogy Johnson helyettes hadügyminiszter beszédet mondott, amelynek során a következőket hangoztatta:

— Az Egyesült Államoknak fel kell készülnie egy esetleges háborúra. Az előkészületeket haladéktalanul meg kell kezdeni. Ha az Egyesült Államok minden erőforrását erre a célra használja fel, a repülés fejlesztése terén legalább két évre van szükség.

Amikor mindennel elkészültünk, akkor Amerika nem félhet egyetlen kívülről jövő támadástól sem. Ami a harciokosikat, ágyúkat és más hadianyagot illeti, az Egyesült Államok 1 millió embert körülbelül a jövő év vége felé szerezhet fel. Az Egyesült Államok rendes hadseregének létszáma 280.000 ember lesz. A Roosevelt elnök által javasolt fegyverkezési program eléggé korlátozott. A kormánynak nincs szándékában egyik napról a másikra hatalmas hadsereget szervezni és nem óhajt a háború első hat hónapjára nagyobb hadianyag mennyiséget tartalékolni. Csupán az a célja, hogy az ország védelmére szükséges hadianyagot előállítsa.

Olaszország döntés előtt

Visszahívják a tengeren levő olasz hajókat
A fasiszta párt egységesen tömörül a Duce mögé

A Stefani iroda jelenti, hogy az olasz kormány tagjai Mussolini miniszterelnök elnökletével kedden délelőtt rendes minisztertanácsot tartottak és nem rendkívülit, ennél fogva a kormány tagjai ezen csak a folyó ügyeket tárgyalták le. Sok a találgatás arról, vajjon Mussolini miniszterelnök most jelenti-e be Olaszország harcbeállását, vagy vár még néhány napot.

Megerősítik azt a nézetet, hogy a döntő pillanat már nem késik sokáig.

A Stefani iroda a délelőtti minisztertanácsról a következő közleményt adta ki: A minisztertanács ülése, amelyen Mussolini miniszterelnök elnökolt, délelőtt 11 óra 30 perckor ért véget. A minisztertanács a rendes miniszteri előterjesztéseket elfogadta és ezek között volt több törvényjavaslat, amelyek határozott természetű intézkedéseket foglalnak magukban.

Rómából jelentik: A fasiszta párt nemzeti tanácsa ülést tartott, amelyen résztvettek az összes kerületi vezetők. Mutti főtitkár beszéde után az alanti határozati javaslatot hozták:

A nemzeti fasiszta párt tanácsa igazolja, hogy az olasz nép, amely a világháború során 600 ezer emberét áldozta fel a saját és a szövetségesek győzelméért, igazságtalan elbánásban részesült és úgy érzi, hogy a tengerek ellenőrzése gazdasági érdekeit sérti. Abban a reményben, hogy szabadságát e téren is visszazerezheti, elhatározta, hogy minden körülmé-

nyek között a Duce körül csoportosul, mert tőle várja a hazai tenger szabadságának visszaszerzését.

A Berliner Börsenzeitung ezeket írja: Hogy Weygand tábornok tétlenül szemlélte a szövetséges hadsereg flandriai megsemmisítését, annak egyik fő oka Olaszország magatartása, aminek következtében 1 millió 200 ezer francia katona tétlenségre van kényszerítve. Berlin és Róma szövetségi szerződése értelmében

Olaszország beavatkozását fenntartja a neki legkedvezőbb időpontra.

Olaszországnak köszönhető, hogy a Balkánon nyugalom van és hogy a gazdasági blokádnak eredménytelen maradt, valamint az is, hogy diplomáciai és katonai téren Olaszország hatalmas tényezővé vált, mert a nyugati hatalmak nagy haderőket kénytelenek készenlétben tartani Szíriában, Marokkóban és az Alpesebben.

A francia sajtó olasz

békeultimátumról ír,

amely egyben Olaszország területi és politikai követeléseit is tartalmazná. Az Oeuvre azt írja, hogy amennyiben a szövetségesek a békeultimátumot ekísítják, úgy Olaszország rövidesen a cselekvés terére lép. A Temps római helyzetképet közöl és megállapítja, hogy Olaszország minden bizonnyal visszavonhatatlanul döntött már a beavatkozás kérdésében. Olaszország ré-

széről mind újabb, nagyszabású előkészületeket tesznek.

Néhány napon belül egyetlen olasz hajó sem lesz az Óceánokon.

Olaszország szemmel láthatóan már is háborúban van és csupán még az maradt hátra, hogy ténylegesen át lépje a Rubicont.

A belgrádi lapok római tudósítói jelentik: Komoly olasz körök a mai minisztertanácsal kapcsolatban újból hangsúlyozzák, hogy Olaszország semmiféle idegességtől, ijedtségtől, sem pedig más sürgető okoktól nem hagyja magát befolyásolni és

csak akkor cselekszik, amikor azt Mussolini miniszterelnök a legmegfelelőbbnek találja.

Politikai körökben előre jelezték, hogy a minisztertanácsról kiadandó hivatalos közlemény semmiféle politikai intézkedést nem fog tartalmazni. Különböző tervezetsekkel és feltevésekkel szemben Rómában leszögezik, hogy Olaszország teljes súlyával támogatja a szövetséges Németországot, úgy diplomáciailag, mint ahogy ezt eddig tette és ha szükség lesz rá, katonailag is. Ezzel a baráti hűséggel párhuzamosan Olaszország feltétlenül és a legcsekélyebb megalkuvás nélkül

követeli nemzeti igényeinek kielégítését.

Követeléseinek alapos és teljes rendezését kívánja és nem hajlandó elfogadni félmegoldásokat vagy látszatengedményeket az elintézés tekintetében. Olaszország minden intézkedést megtett s bármikor készen áll a cselekvésre. Az olasz politika nem szokott merev dátumokhoz alkalmazkodni, hanem azt a pillanatot használja ki, amely az ellenfél részére a legsúlyosabb. Természetesen, ha Olaszország igényei teljes mértékben békés úton nvernek elintézését, az örömdetes sikert jelentene, de

Olaszország semmiféle alkudozásra nem kapható.

(Rador.)

CAPITOL mozi

Ma és következő napokon a szezon legnagyobb történelmi filmje:

Alexandre
DUMAS!

A vasálarcos

JOAN BENNETT
LOUIS HAYWARD

Előadások kezdete 6 és negyed 10 órakor.

APOLLO mozi

A 13 álarcos titka

II. rész.

Miért üzték ki Évát a paradicsomból

Mert evett a tudás almájából és mégsem tudta, hogy SULFAMYL
—:— puder és krém nélkül nem élhet egy szép asszony. —:—

Forradalmi reformok Angliában

Attlee törvénye teljesen átalakítja az angol társadalmi és gazdasági életet

Attlee őrnagy, az angol munkáspárt vezére és a jelenlegi koncentráció főpecsétőre azzal a történelmi javaslatával, amely korlátlan felhatalmazást ad a kormánynak ember, egyéniség, munka és vagyon fölött, mintha pontot tett volna Anglia eddigi liberális-individualista-kapitalista fejlődésének végére. Az angol munkáspárt nagy erővel vesz részt a nemzeti kormányban, de, úgy látszik, egy alkalmat sem szalaszt el, hogy megnevelje a társadalom és állam átalakítására vonatkozó nézeteit. A háborús katasztrófának kellett jönnie, hogy a tőkés és történelmi angol rétegek fölött úrrá legyen a nagy szükségben a munkáspárt szava, mely ezáltal mintha jövődőlő fejlődések felé mutatna utat.

Hogy a munkáspárt meglehetősen dogmatikusnak ismert vezére ilyen történelmi és társadalmi jelentőségű nagy javaslattal léphetett elő az egész angol kormányzat nevében, ahhoz ott kellett, hogy uralkodjék az angol társadalom fölött az a borzalmas atmoszférikus nyomás, mely a Chamberlain-kormány mulasztása következtében megüli az eddig kényelmes lelkeket. Abban, hogy Attlee ilyen jövő felé mutató javaslattal állhatott elő, benne van az angol társadalom végtelen csalódása az eddigi „polgári” és „individualista” módszerekben. A „gentleman-politika”, a weekend korszakának, a golfnak, a kényelmes úri iskolázásnak, a vörösfrakkos vadászatoknak, egyszerűen

az egész angol sznobizmusnak egyszersmindenkorra vége van;

dübbörgő és füstös ütemével átveszi az uralmat az angol élet fölött a gyár, az üzem, a gép, a munkás, a dolgozó elem.

10 éve tudja az egész világ, hogy

20 évesnek látszik, aki

40 éves korában is hajhullás ellen

Pétrol Egger hajszeszt és szappant használ.

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ELŐMOZDITJA AZ ANGOL TÁRSADALMI ÁTALAKULÁST

Attlee javaslata szükségéből született, illetve a munkáspárt a szükséglet, a veszedelmet „használta ki”, hogy véle „megszarolja” a történelmi és tőkés-osztályokat. A katasztrófa-elmélet klasszikus marxji, vagy lenini megfogalmazásának az angol munkáspárt mindig ellene volt. Ehelyett harmonikus és békés eszközökkel óhajtott a dolgozó proletár rétegeket jogaikhoz, majd az uralomhoz segíteni. Most azonban ott van a katasztrófa fenyegetése Anglia eddig érintetlennek hitt partjainál. A nemzeti erők összefogása mellett szükséges volt a német fenyegetéssel szemben, hogy ellene egy hasonlóképpen erős és összefogó rendszert állítsanak. A történelmi és tőkésosztályok nem bírták megvalósítani ezt az összefogást.

A történelmi és tőkésosztályok, ellenkezőleg, igen bűnösök abban, hogy Anglia a mostani stádiumig jutott.

A történelmi és tőkésosztályok eddig joggal számíthattak arra, hogy az általuk teremtett nagy gyarmatbirodalom a maga végtelen lehetőségeivel, nyersanyagforrásaival, gyarmati proletáriátusával lekötötte az angol munkáspártot; vagyis, hogy a gyarmatbirodalom által biztosított kényelmi berendezkedés, melyben nyolc-tíz gyarmati proletár dolgozik minden angol ember, minden angol munkás jólétére, lefélékez az angol proletáriátus osztályharcos energiáit és az állam és

a termelőeszközök átvételére vonatkozó hajlamaikat. Ez a számítás nem volt okatlan és ügyetlen s igen nagy része van ebben a kényelmi-hedonista szemléletben, a birodalmi uralkodásnak illy módon az angol proletáriátus által is gyakorlott módszereiben, azaz abban, hogy az angol munkásmozgalom a békés és harmonikus társadalmi fejlődés híve volt, szemben a kontinens többekévesebb forradalmi munkásmozgalmaival.

Ezt a számítást megzavarta a második világháború, mikor az egész gyarmatbirodalom, tehát az angol ember jóléte a tét és mikor a német törekvések, nem kétséges, készek felszabadítani a gyarmatokat és a hódított területek szubverzív erőit, idegen fajtáit.

ÚJ ANGLIA FELE

Az Attlee főpecsétő által benyújtott javaslat latbaveti az angol munkáspárt egész energiáját és társadalomalakító szándékát előbb a birodalom megmentése, tehát az angol emberek

Berlini vélemény szerint Nagybritánia lekészt az erőfeszítésekkel

Berlinből jelentik: Berlini vezető körökben nagy érdeklődéssel tekintenek az elé az intézkedés elé, a melyeket az angol kormány a közeli katonai és gazdasági események miatt hozni készül.

Az angol expedíciós hadsereg visszavonulását és hajóra szállását elősegítette a rossz, ködös időjárás amely a La Manche csatorna fölött uralkodott. A Dunkerque környékén tartózkodó csapatok elszántan küzdenek, bár nem valószínű, hogy változás áll be helyzetükben, de úgy látszik ezek az egységek a végsőkig kitartanak. Jól értesült berlini katonai körökben

már most kijelentették, hogy a Flandriában harchavetett német hadosztályok felszabadultak és a közeli jövőben új feladatot kapnak.

Az angol előkészületek, amelyekről német hivatalos körök fudomással bírtak, mind arra irányulnak, hogy Anglia termelését növeljék. A termelés növelése tekintetében

első helyen áll a repülőgép gyártás fokozása, de nem kevesebb gondot fordít az angol kormány a mezőgazdaság fejlesztésére.

Ezeket a belső jellegű gazdasági terveket, amelyek mind az esetleges nehézségek megelőzésére szolgálnak, párhuzamosan haladnak majd az angol kiviteli politika intenzívebbé tételével.

A helytartósági vezértitkár látogatása Aradmegyében

Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár meglátogatta Aradmegye több községét. Megállapította, hogy a Kisjenői járásban még mindig kilencezer holdnyi terület van víz alatt és azért még nem volt bevezethető. Kisjenőn a helytartósági vezértitkár résztvett a járási községek jegyzőinek értekezletén és megtette észrevételeit. A vezértitkár meglátogatta Varsánd, Szokodor, Felsősimánd, Alsósimánd, Kurtics és Sofronya községeket is. Meglepő, hogy Kurtics milyen nagy haladást tett, uccái rendezettek és kövezettek, a község költségvetése három és fél millió lei. Sofronyán a helytartóság hozzájárulásával új görög keleti templom készül, amelynek építési munkálatait a helytartósági vezértitkár megtekintette. A templomhoz a helytartóság a múlt évben háromszázötvenezer leit adott és az ez évi támogatás ugyanennyit tesz ki.

jólétének és uralmának fenntartása, majd pedig általában az egész társadalmi fejlődés sürgetése érdekében. Az előbbi szempont, vagyis a most közönsnek felismert angol jólét szempontja az oka annak, hogy a gyarmati forradalmár proletáriátus érdekeire mindig tekintettel lévő Szovjet-Unió, illetve a III. Internacionálé

kifejezetten rosszalja az angol munkáspárt állásfoglalását,

mert hiszen ezzel a gesztusával az angol munkáspárt a tőkés és a történelmi osztályokkal szövetkezett a III. Internacionálé felfogása szerint.

Azonban itt figyelembe kell vennünk egy másik szempontot is. Akármilyen nehéz helyzetben is legyen Anglia és akármint is hoz a jövő, az angol viszonyok mindig nagy kihatással lesznek az európai fejlődésre.

Anglia történetében, nem kétséges, most van itt a pillanat, hogy ez a társadalmisított fejlődés megvalósítható, illetve, hogy megtehető a feléje vezető előkészületek. Európai szempontból tehát ez az a fejlődési menet, melynek szemléletkor az angol munkáspárt magatartása szinte történelmi jelentőségű: a munkásság egy igen magas társadalmi és ipari fokozatban álló államban igyekszik kezébe venni a társadalmi és állami fejlődést s kezdeményezéseket eszközölt a termelőeszközök állami tulajdonába való átvétele felé, amiért évtizedeken keresztül olyan hasztalanul küzdött a történelmi és tőkésosztályok egyesült ellenzésével.

Berlin figyelemmel kíséri az amerikai gyárakba, eszközölt angol hadianyag rendeléseket is. Megerősítik azt az értesítést, hogy

az utóbbi időben tett megrendelések értéke eléri a 250 millió dollárt és ennek az összegnek java része vadász és bombavető repülőgépek ellenértékéül szolgál.

Amerikai forrásból származó hír szerint Anglia az év első öt hónapjában 7700 repülőgépet rendelt az Egyesült Államokban és ebből a mennyiségből eddig kétezer darabot szállítottak le.

Németország azonban meg van győződve arról, hogy az angol birodalom erőfeszítései egy részt az ország belső helyzete miatt nem hozzák meg a várt eredményt, mert nincsen mód a rendszeres és állandó tevékenységre, másrészt pedig

minden erőfeszítése Nagy-Britanniának már lekészt.

A német fővárosban azt hiszik, hogy Anglia nem lesz képes egyidőben növelni hadipari termelését és a kiviteli mennyiséget emelni. Ha viszont az exportot nem fokozza, hiányozni fog a fegyverkezéshez szükséges nyersanyag és az élelmiszer.

Nem lehet elfeledni azt sem — teszik hozzá német gazdasági vezető férfiak, — hogy a közeli jövőben mind inkább érezhetővé válik Angliában a munkáskéz hiánya.

Ebben a tekintetben azután nemcsak a munkásszervezetek ellenállása valósul meg, de bebizonyosodik majd, hogy az angol közgazdaság vezetőinek nem áll rendelkezésére pontos statisztika a munkaerők számáról.

Összehasonlítják Anglia helyzetét a német közgazdasággal, mely jóval kedvezőbb képet mutat. Ezt első sorban a dániai, hollandiai és norvégiai normális gazdasági életnek lehet tulajdonítani. Bizonyítékul megemlítik, hogy a kopenhágai és oslói értéktőzsde az elmúlt napokban ismét megnyílt, Hollandiában helyreállt a menetrendszerű vonatközlekedés és végül a norvég ipari vidékeken és Limburg környékén ismét megindult a termelő munka.

Az élelmiszer és gabona tartalékok jelenlegi állapota hivatalos megállapítás szerint teljesen elégtő

és a délkelet-európai államokkal való kereskedelmi kapcsolatok a háborús helyzet ellenére is a legkedvezőbb feltételek között folynak le. (Timpul.)

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és tünne napokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARÁK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

18-10 és este 10 óra után: 28-11

Csodavárás

Gyöngyfonalú alkonyi fátyol —

— Csodaharangok zenéje hív... —

Tündérlakta réteken járok —

— Szememet hűnyom — feltáru a szív — —

Jönnek régi — felejtett álmok —

Lelkem varázslatosan vár... —

Nyílnak égszínű csodavirágok —

S halkán dalol a csodamadár... —

SZONETT.

Rózsát adtál nekem, drótra fűzve
nyáron. —

Ma vettem őt a tűzre.

Sisteregve égott le a száraz szírom,

— kár volt!

— Most már csak a drótot bírom.

Kostya D. Mária (Kassa)

— Beteg a norvég király. Stockholmból jelentik: A Havas-ügymökség jelenti: A Dániából érkező hírek szerint Haakon norvég király súlyosan megbetegedett. Olaf trónörökös ellenben teljesen egészséges és személyesen vesz részt a hadműveletek irányításában.

— Franciaországból tilos az arany és a drágakő kivitele. Párisból jelentik: A Stefani hírnökség közli, hogy a kedden megjelent hivatalos lapban rendelet látott napvilágot, amelyben megtiltják a drágakövek, ékszerek, arany, platina és ezüst kivitelét.

— Nagy áradások az országban. Bucurestiből jelentik: Dolj és Mehedinți megyékben nagy áradások voltak. Több falu víz alá került. Az árvíznek emberáldozatai is vannak, akiknek személyazonosságát egyelőre nem lehet megállapítani. Használóképpen nagyon sok állat pusztult el az áradatban.

(—) Csírics szerb püspök városunkban. Csírics Irinej görög keleti szerb püspök több napi tartózkodásra Temesvárra érkezett. Holnap, a hősök napján a püspök a szerb székesegyházban gyászistentiszteletet tart.

— Elhalasztották az 1942-es római világkiállítást. Rómából jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A nemzetközi világkiállítás igazgatóságát az olasz kormány értesítette, hogy az 1942-ben Rómában tervezett világkiállítást elhalasztják, hogy módot nyújtsanak a kiállító államoknak a teljes résztvételre. Az építkezéseket azonban folytatni fogják épp úgy, mint a világkiállítás megszervezését. (Radór.)

— Házépítési alap a temestartományi közigazgatási tisztviselők részére. A Hivatalos Lap június 2-i számában királyi rendelet jelent meg, amely jóváhagyja a temestartományi közigazgatási tisztviselők részére létesített alap működési szabályzatát. Az alaplóból esetenként családi ház felépítésére kölcsönt kapnak a tisztviselők és alkalmazottak. Az alap elnevezése: „Tisztviselői kölcsön alap” és a tartomány költségvetéséből, egyéb alapokból, különböző szubvenciókból, valamint a családi házak építésére nyújtott kölcsönök után fizetendő kamatokból táplálkozik. Kölcsönt igényelhet a tartomány minden tisztviselője és alkalmazottja, akinek legkevesebb öt év szolgálati ideje van a nyugdíjazási korhatárig.

(—) Allami bizottság előtt vizsgáznak a katolikus magyar gimnázium növendékei. A temesvári katolikus magyar fiúgimnázium csak az első osztály számára kapta meg eddig a nyilvánossági jogot és ennek folytán a második, harmadik és negyedik osztály növendékei állami középiskolai tanárokból álló bizottság előtt vizsgáznak. A vizsgáztató bizottság elnöke Mioc Vasile tanügyi felügyelő.

LEGUJABB SPORT

Gyanus hírek a jövő vasárnapi nemzeti bajnoki mérkőzésekről

Megismétlődik a múlt évi Gloria CFR—Mures eset? — A Carpat FC nem gördít akadályt a Gloria CFR győzelme elé?

A nemzeti bajnokságban az első hely kérdése megoldódott és a Venus megayerte az országos bajnokságot. Más a helyzet azonban a kiesési zónában, ahol a jelek szerint újból szenzációk várhatók.

A fővárosban két nap óta egyébről sem beszélnek, mint arról, hogy a Carpat FC és a galatii Gloria CFR között megegyezés jött létre és ennek értelmében a bányai csapat nem „gördít akadályt” a galatii együttes győzelme elé.

Ezzel kapcsolatban a fővárosban megjelenő Gazeta Sporturilor nagy cikket közöl és nagy vonalban vázolja a kiesési körüli helyzetet, egyben pedig már eleve felhívja a szövetség figyelmét, hogy erélyesen lépjen közbe a sportszerűtlenség megakadályozására. A helyzet a következő:

A nemzeti bajnokságból eddig a Juventus és a Victoria biztosan kiesik. Az AMEFA és az Unirea Tricolor 19—19 ponttal jelenleg a nyolcadik, illetve a kilencedik helyen áll.

Ha vasárnap az obori csapat az UDR, az AMEFA pedig a Victoria ellen vereséget szenved és a Gloria CFR megnyeri a Carpat elleni mérkőzését, abban az esetben az aradi munkáscsapat és az Unirea Tricolor esik ki. A Gloria CFR természetesen ki szeretné aknázni ezt a helyzetet, de mindenekelőtt meg kell nyernie a nagybányai mérkőzést. És épp ezzel a mérkőzéssel kapcsolatban merültek fel olyan hírek, amelyek nemcsak a sportközvéleményt, hanem az illetékes szövetségi fórumokat is foglalkoztatják. A bucarestii sportlap megjegyzi, hogy

a szövetség a legerélyesebb rendszabályokat fogantatosítja, ha meggyőződést szerez arról, hogy valóban sportszerűtlenség történik. Ez könnyen maga után vonná a Carpat FC eltávolítását a nemzeti bajnokságból. Természetesen ezek a kombinációk esődöt mondanak, ha úgy az AMEFA, mint az Unirea Tricolor is legalább egy pontot szerez a vasárnapi mérkőzéseken.

Hősök Napja

Csütörtökön, a görög keleti egyház Áldozócsütörtökjén, ünnepli meg az egész ország a Hősök Napját, amelyet Temesvár városa is méltóan megül. Holnap, csütörtökön délelőtt kilenc órakor nagy tábortábor lesz a helyvárosi Unirii téren, amelyen résztvesznek az összes polgári és katonai hatóságok vezetői, a különböző intézmények és testületek tagjai, az iskolák, a tartalékos tisztek, a hadiözvegyek és hadiárvaik, a rokkantak és különböző egyesületek. Istentisztelet után nagy körmenet vonul a katonai temetőbe, ahol megkoszorúzzák a hősök sírját és gyászmise után a hadsereg egyik képviselője beszédet tart. Holnap délelőtt a többi felekezettek templomaiban is gyászistentiszteleteket tartanak. A Hősök Napján általános munkaszünet van.

(—) Az új görög katolikus püspöki helynök beiktatása. Megirtuk annak idején hogy Balan Ion dr. lugosi görög katolikus püspök a nyugalomba vonult Munteanu Gheorghe helyére gyárvárosi görög katolikus plébánosnak és egyben püspöki helynöknek Ratiu Iuliu dr. dévai esperest nevezte ki. Az új püspöki helynök ünnepélyes beiktatása, melyet Brinzeu Nicolae dr. nagyrépost végez, vasárnap, június 9-én délelőtt tíz órakor megy végbe.

(—) Orvosi hír. Dr. Burian sebész hazaérkezett és újra rendel. I. Str. Galati 2. Telefon: 15—10.

(—) Felvétel a Babes gimnáziumba. A V. Babes temesvári fiúgimnázium igazgatósága közhírré teszi, hogy az intézet I. a. és I. b. osztályában kilencven hely áll rendelkezésre. Mindazok, akik gyermekeiket az első osztály felvételi vizsgájára kívánják bocsátani, beírathatják őket nyomban azután, hogy az elemi iskola elvégzéséről szóló bizonyítványt megkapták. Beíratás naponta van az iskola igazgatóságánál Temesvárott a Bul. C. D. Loga 1 szám alatt a második emeleten, délelőtt 9—12 óra között. A beíratáshoz szükségesek: 1. születési bizonyítvány, 2. keresztlevelel. 3. állampolgársági bizonyítvány, 4. újrairatási bizonyítvány, 5. iskolai bizonyítvány. A felvételi vizsga díja 80 lei.

(—) Anyakönyvi bejelentéseknél bemutatandók a szükséges okmányok. Az anyakönyvi hivatal felhívja a közönség figyelmét, hogy az anyakönyvvel eszközölni szándékoló bejelentéseknél mindenkor vigye el és mutassa be a szükséges okmányokat. Gyermekek születésének bejelentésekor kell bemutatni a szülők házassági levelét és lehetőleg születési bizonyítványát is. Halálozások bejelentésénél el kell hozni az elhalt születési és ha az illető házas volt, az esketési bizonyítványt is.

(—) Orvosi hír. Dr. Simonsitz G. nőgyógyász, szülész hazaérkezett és újból rendel délelőtt 9—11, délután 3—5-ig Timisoara I., Str. Alba Iulia 5. Telefon: 11—44.

(—) Gyilkosság az országúton. A Lugos és Déva között vezető országúton meggyilkolva találták Tamas Maria harminchárom éves rákocvai asszonyt. A nyomozás során a gyanú Onoset Craciun rákocvai gazdára terelődött, aki együtt élt a megölt asszonnyal. A gazdát letartóztatták és akkor beismerte a gyilkosságot. Elmondotta, hogy az asszony azzal fenyegette, megöli, ha nem veszi feleségül. Onoset hallani sem akart a házasságról és hogy megszabaduljon az asszonytól, kicsalta az országút-
ra, ahol egy kővel agyonverte

Mozi

MOZIK MŰSORA:

Szerda, június 5.

APOLLÓ: A tizenhárom álarcos titka II. rész (angol film).

CAPITOL: A vasálarcos (angol film).

CORSO: A kaland (angol film).

SCALA: Balalajka (angol film).

— Letartóztatták az angol fasisztákat. Londonból jelentik: A rendőrség kedden letartóztatta a brit fasiszta szövetség több vezető tagját. A letartóztatások egész Anglia területén folytatódtak és Manchesterben 40 személyt vettek őrizetbe. (Radór.)

(—) Öngyilkos gazdálkodó. Lehner Zakariás, hetvenhat éves német-szentpéteri gazdálkodó öngyilkossági szándékkal felakasztotta magát és meghalt. Tettét súlyos betegsége miatt követte el.

(—) Szünetel a munka június 6-án és június 8-án. Holnap, június 6-án, a Hősök Napján, valamint szombaton, június 8-án a restauráció ünnepén általános munkaszünet lesz. A borbély- és fodrászmeisterek küldöttsége ezzel kapcsolatban megjelent tegnap a munkaügyi vezérfelügyelőségen, hogy a szakmájukat érdeklő intézkedéseket erre a két ünnepre megtudja. Bottez Gheorghe vezérfelügyelő fogadta a küldöttséget és telefonon érintkezésbe lépett a munkaügyi minisztériummal, amelytől azt a választ kapta, hogy a borbély és fodrászüzletek mindkét ünnepen zárva maradnak, de június 9-én, vasárnap délelőtt tizenkét óráig nyitva tarthatnak. Hétfőn ellenben délelőtt a borbélyüzletek zárva maradnak és azokat csak hétfőn délután három órakor lehet kinyitni. Amennyiben a két ünnepnapra vonatkozólag más intézkedések történnek, azokat a sajtó útján közlik.

CORSO mozi

Újra megjelenik a temesvári közönség előtt a nők bálványa

Ramon Novarro

A KALAND

című legújabb filmjében, melyben a többi főszerepeket Marian Marsh, Margaret Tallichet és Verebes Ernő játszik.

Az árak új olcsóbb megállapítását kívánja a helytartóság a várostól

A királyi helytartóság mellett működő ár-ellenőrző bizottság felterjesztést intézett a nemzetgazdasági miniszterhez, adjon engedélyt, hogy azokat az elsőrendű élelmiszeri cikkeket is, amelyek eddig szabad kereskedelem tárgyát képezték, maximalizálhassa. Így többek között a bizottság, amelynek Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár az elnöke,

maximalizálni kívánja a vaj és a tojás árát is.

Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár felhívta a várost, hogy sürgősen foglalkozzék újból az élelmiszerek maximált árának felülvizsgálásával. A liszt és kenyér árai a búzának vagononként hetvenezer leies árának tekintetbe vételével vannak megállapítva, holott jelenleg a búza ára vagononként már hatvanezer leien alól van, ennélfogva

a liszt és kenyér árának olcsóbbodása indokolt.

Utastotta a helytartóság a városi gazdasági hivatalt, hogy foglalkozzék a disznó és borjú húsa-
nak ármaximalizálásával is. A borjúhús kilójáért jelenleg már kilencven-kilencvenhat leit kérnek, a

disznóhúsért pedig hatvan-hetven leit. Ezeket a magas árakat semmiképpen nem teszi indokolttá az élőállatok ára.

Megállapította a helytartósági ár-ellenőrző bizottság azt is, hogy a mézarosok kevés marhahúst tartanak, sok helyen egyáltalán nem árúsítanak marhahúst és a vevőt azzal a kifogással utasítják el, hogy a marhahús elfogyott. Szükségessé vált a húsiparosok figyelmeztetése, hogy elegendő marhahúst tartsanak,

mert különben a törvényben előírt megtorló intézkedéseket alkalmazták velük szemben.

Ciupe dr. vezértitkár érdeklődött Temes, Arad, Hunyad és Szörény megyék egyes községeiben, ahol a disznó, borjú és marha élőszületben olcsón vásárolható aránylag. Nem szabad tehát megengedni, hogy a városban túllépjék a kereset megengedett százalékát. A helytartóság szigorúan jár el azok ellen is, akik az ételajat elrejtik és nem bocsátják a megállapított maximális áron a közönség rendelkezésére. Temesvárott a helyzet jelenleg az, hogy napraforgóolajat, vagy egyáltalán nem lehet kapni, vagy csak jóval a maximális ár fölött.

Dalosszövetség közgyűlése

A Romániai Magyar Dalosszövetség vasárnap ülésre jött össze, hogy tárgyaljon a saját ügyeiről. A dal emberei még a mai szomorú időkben sem hallgatnak el, ügylátszik az „Inter arma silent musae”, ez a régi latin sarkigazság ezúttal itt, Erdélyben nem vált igazsággá. Valóban, a dalos szájak nem gyűlölködnek, hiszen az ének a szívből jön, szíveket keres és gyönyörködtet. Ezt a gyönyörű gondolatot fejezte ki Inczedy-Joksmán Ödön dr. a Magyar Dalosszövetség nagynevű és lelkes elnöke, a muzsika öreg barátja, aki hallatlan energiával tömörítette egységes szervezetbe a romániai magyar dalárdákat. Ez a kiváló közéleti férfiú a vasárnapi közgyűlésen emelt hangon szóló barátaihoz és dalostársaihoz:

— Egy éve már, hogy az egész világot a fegyverkezés foglalkoztatja, — kezdte emelkedett hangú beszédét az elnök, — ami mellett minden egyéb eltöpreng. A babiloni toronynál lesújtott büntetés folytatása, hogy az emberek ne értsék meg egymás beszédét. Ez a megnemértés a jelen súlyos válságának okozója lett. Ez lázította egymás ellen a nemzeteket, mert a meg nem értés ellenségeket, a megértés mindig barátokat nevel. De ha megszólal az ajkon a dal, leomlanak a bástyák, amelyek elválasztják a nemzeteket, mert aki dalol, azt meglehetősen érteni, akármilyen nyelven is szóljon. Nem szótár kell hozzá, hanem szív!...

Nagyon igaz szavak, nagyon szép szavak, méltók ahhoz, akinek szájából kiröpültek. A dal megértéséhez valóban nem szótár, hanem szív kell. Vajon mikor tér vissza megint a világ a békés, lelkes, őszinte emberi örömhöz: a dalhoz.

— **Megszűnik a vásárhelyi vasúti vámhivatal.** Bucurestiből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság elhatározta, hogy június 15-től újabb rendelkezésig beszünteti a marosvásárheiyi CFR vámhivatal működését.

— **Érvényben van-e a biztosítás, ha a fél nem vallja be, hogy már betörték nála?** Egy kereskedő betörés elleni biztosítást kötött az egyik biztosító intézetnél. A biztosítási ajánlatnak arra a kérdőpontjára, hogy betörték-e már a cégnél és ha igen, milyen eredménnyel, a kereskedő nemleges válasza. Röviddel ezután ténylegesen betörték a cégnél és a kereskedő 50.000 lei kártérítést igényelt. A biztosító azonban a kár megtérítését megtagadta, mivel tudomására jutott, hogy a cégnél már volt egy eredménytelen betörési kísérlet és ezt a kereskedőnek az előbb említett kérdőpontra be kellett volna vallania. A kolozsvári bíróság szakértőt nevezett ki, annak megállapítására, hogy mi egy ilyen betörési kísérlet jelentősége a biztosításra nézve és vajjon a gyakorlatban megkövetelik-e a betörési kísérlet bevallását is a biztosítók? Az érdekes ügyben június 18-án hirdetnek ítéletet a járásbíróságon.

— **Ha a tehen a járdára téved.** Petcut Pavel gazda, aki az aradmegyei Csigérszöllős községben lakott, az elmúlt évben június huszonegyedikén délután két tehenét hajtotta hazafelé. Utközben a tehenek Tocol Vasile gazda háza előtt felmentek a ház előtti járdára. Emiatt veszekedni, majd verekedni kezdtek. Tocol Vasile a vita hevében egy gyálival fejbevágtá Petcut Pavelt, aki összeesett és meghalt. Tocol Vasile tegnap került a temesvári büntetőtábla elé, amely két évi és tíz hónapi fogságra ítélte, ezenkívül arra is kötelezte, hogy Petcut Pavel özvegyének negyvenezer lei kártérítést fizessen.

(—) **Asszonyháború súlyos sebesüléssel.** Catalina Augustina, húszötéves asszony néhány nap előtt összeesett egyik szomszédasszonyával. A veszekedés elfajult és Catalina Augustina vasvillával támadt ellenfelére, Link Katalinra, akit a fején súlyosan megsebesített. A harcias nő ellen megindult az eljárás, a másik sebesült asszonyt pedig a temesvári kórházba szállították.

— **A karakülbörök és prémek új kiviteli ára.** A külkereskedelmi minisztérium új árakat állapított meg a kivitelre szánt karakül bőröket, valamint a különböző prémeket illetően. A Hivatalos Lap június 2-i számában megjelent miniszteri rendelkezés megállapítja, hogy az árak dollárban értendők, franco országhatár. A gyenge devizájú országokba irányuló kivitel esetén az árat dollárról leire, majd leiről az illető pénznemre számítják át.

Szováta női bajok, rheuma, bronchitis ellen. Villa MADELEINE, kütű-nő szobák, olcsó árak.

— **A műszaki világ csodái.** Kirándulások vagy katonai menetgyakorlatok alkalmával érdekes ellenőrizni, hogy milyen távolságot tett már meg az ember. Vannak lépmértek, kilométer- és kanyarulat-mérők, amelyeket műszaki munkáknál és terepfelvételeken használnak. Ezeket most a német Kasper és Richter cég lényegesen tökéletesítette. Az új szerű lépmérő egy zsebórához hasonlít, melynek mutatóit a mozgásban lévő test rázása indítja meg. A mutatók abban a mértékben mozognak, ahogyan az emberi test minden lépésnél megrázódik. A mérőeszköz minden lépéshosszára beállíthatjuk. A mutatók a megtett távolságot jelzik. A kanyarulat-mérő ugyancsak egy kézzel használható kis készülék, amelynek súlya 50—70 gr. A készülék alsó részében egy kis kerék van, amelyet a térképre vagy a földrajzi térre helyezünk, ha a kerék végigfut az illető vonal kanyarulatán, az óramutató pontosan jelzi a kanyarulat méreteit minden átszámítás nélkül. A mutató ugyanígy hatféle skálára van berendezve (hatféle térképméretre). Az illető térkép méretének megfelelően beállítjuk a helyes skálát és az egyszerű vonalvezetés által a mutatók jelzik a kanyarulat méreteit. Nagyobb vonalak mérésénél nem szükséges a mutatóra figyelni, hanem önműködő számjelző pontosan jelzi a számadatokat. Ennek a készüléknek igen nagy hasznát veszik a mérnökök útvonalak, csatornák, vasutak, kábelvezetékek építésénél s a tervek kidolgozásánál. A készüléknek két óramutatója van; a nagyobbikon a centimétereket és egy belső körön a métereket mérhetjük le. Autók és repülők a motorok gyertyáinak működését ellenőrizhetik egy újabb készülékkel, amely a kanyarulat- és gyertyamérőnek a kombinációja. A terepen való tájékoztatásra a kanyarulatmérőnek irányítással való kombinációját használják. Igen érdekes egy másik mérőeszköz, az úgynevezett darabszám-mérő. Ez a készülék ugyancsak kicsiny, a zsebben is elfér úgy, hogy az árúknak ki- és berakásánál az ellenőrző zsebében tarthatja. A készülék szerkezete egy rugó által hajtott ugrószerszámberendezés; amint a készülék gombját lenyomják, egyet ugrik a szám és így automatikusan folytathatja az ellenőr a munkáját, anélkül, hogy a berakás vagy kirakás művelete zavarná. Nagy hasznát veszik a készüléknek különösen malmoknál, gyárakban, ipartelepeken, szállítmányozó vállalatoknál stb.

Ötvenszázalékos vasuti kedvezmény Bucuresti Hónapja és a Könyvhónap látogatóinak

Az államvasutak igazgatósága június 5-től 30-ig bezárólag 50 százalékos kedvezményt engedélyezett az oda-, valamint a visszautazásnál is a „Bucuresti Hónap” látogatóinak. A kedvezményes jegyek legfeljebb 5 napig érvényesek. A látogatónak „személyazonossági borítékot” kell vennie, amelyen a megjelölt helyeken beírja nevét, személyazonossági igazolványa számát és a rendeltetési állomást. Az így kitöltött borítékot az indulásnál a pénztáros lepecsételi. A visszautazás azután díjtalanul történik a jegy és a boríték alapján, amelyet valamely fővárosi pályaudvarokon is láttamoztatni kell, amely alkalommal rájegyzik a visszautazásnál használt vonat számát és indulási idejét. Az utazást megszakítani nem lehet. Be kell szerezni a fővárosban a kiállításon való részvételtől szóló igazolványt is. Az 50 százalékos vasúti kedvezményt a „Könyvhónap” látogatói is élvezik.

(—) **Unitárius istentisztelet és vallásvizsga Hősök Napján.** Csütörtökön, június 6-án, délután négy órai kezdettel gyermekistentisztelettel egybekötött vallásvizsga lesz a temesvári unitárius iskolás-tanulók részére a belvárosi lutheránus templomban. Érdeklődőket szívesen látnak. Vasárnap, június 9-én a délutáni istentisztelet elmarad.

(—) **A piarista liceum növendékeinek tornaünnepélye.** A temesvári piarista liceum növendékeinek az elmúlt vasárnapra tervezett nagyszabású tornaünnepélye a kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt. Az ünnepélyt a programszerű gyakorlatokkal most vasárnap, június kilencedikén délután félőrai kezdettel tartják meg az intézet udvarában. A növendékek szüleit és vendégeket a ritka szórakozást ígérő ünnepélyre szívesen látnak.

(—) **A névtelen kórház.** Fenn valahol a sarkvidéken, egy névtelen földdarabon, ahol csak a sarki fény ad találatot a sziberiai fagyos szélnek, negyven évvel ezelőtt kórházat alapított Rasmussen, a neves sarkkutató. A sarkvidékről mindenfelől idejárnak az eszkimógyerekek, akiket egy önfeláldozó orvos nevel egészséges nmzedékké. A világnak erről a legészakibb kórházáról számol be sok eredeti fénykép kapcsán Tolnai Világ-lapja legfrissebb száma. A neves magyar szépírók novelláin kívül, Tápay-Szabó László dr. érdekesen mondja el a régi alföldi parduárvilág eseményeit, egész sor természettudományi cikk pedig a modern világkép magyarozatát adja. A háború folyásáról eredeti felvételeket közöl ez a szám, a magyar újságírás csúcsteljesítménye.

(—) **Ahol a divat születik.** Erről közöl rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket a Délibáb legújabb száma. Nagyszerű színházi riportok, beszámolók, kulisszámögötti pletykák, magyar írók érdekes elbeszélései, gazdag filmrovat, szépségápolás, humor, keresztretjvény és tökéletes heti rádióműsor teszik páratlanul népszerűvé a legszebb és legolcsóbb színházi hetilapot.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Vinczeffy Ádám, Stenger Veronika Angéla, Mitschong Helmut János, Braun Gizella Mária, Karányenszky György Vince, Gergheli Mihai.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATAI

Szerdán, június 5-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Str. 10. Mai 5 szám alatt levő Blumberg gyógyszer-tár.

Gyár városban a Dacilor ucca 10 szám alatt levő Kovács dr. gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Ciprian Porumbescu uccában levő Sárgea gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Preyer uccában levő Ungváry gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

KÖZGAZDASÁG

Fővárosi cég bányai gyár védjeggyel hozta forgalomba saját gyártmányú butorait

Az ilfovi törvényszék olyan kereskedelmi perben hozott ítéletet, amely nemcsak az érdekelt körök, hanem a közvélemény szélesebb rétegeinek is felkeltette érdeklődését. A karánsebesi „Mundus—Borlova” nevű faipari nagyvállalat és bútorgyár kereskedelmi bűnpert indított a bucarestii Ampel Iganc és Mund Ábrahám-cég ellen, mert ez saját gyártmányú bútort „Mundus” márkával és védjeggyel hozta forgalomba. A per jogi tárgya: védjegybitörzés és tisztességtelen verseny. A „Mundus—Borlova” az ország egyik legnagyobb faipari vállalata és hajlított bútorgyára. A bucarestii cég pedig egy szerény kancukárúgyár, amely az utóbbi időben áttért

a bútorkészítésre is és gyártmányait „Mundus” névre keresztelte.

A karánsebesi gyár, amelynek bútorai még a világháború előtt elsőrendű hírnevet szereztek a „Mundus” márkának, nem tűrhette, hogy egy új és minden tekintetben alacsonyabbrendű vállalat ilyen tisztességtelen módon rontsa a köztudatba átment márka hírnevét. Az ilfovi törvényszék kereskedelmi szekciója lefolytatta az ügy kereskedelmi vonatkozású perének főtárgyalását és elmarasztalta a céget, megtiltván neki a „Mundus” márka használatát. A „Mundus—Borlova” vállalat az ítélet tudomásulvétele mellett, a párhuzamosna indított bűnpert tovább folytatja.

A borbélysegédek betegpénztári osztályozásánál a borralaló nem számítható fizetésnek

A temesvári borbély- és fodrászmestereket is érdekli az a két döntés, amelyet a központi betegsegélyező pénztár mellett működő legfelső vegyes bíróság hozott a borbély- és fodrászsegédek betegsegélyező pénztári járulékaiknak ügyében. A nagyszebeni és kolozsvári betegsegélyező pénztár ugyanis a borbély- és fodrászsegédek betegsegélyező pénztári járulékaik nemcsak a fizetés, hanem a borralaló után is kivetette. Így azután ezek osztályozása a heti fizetésüknél nagyobb összeg után történt. Ez ellen Florescu Teodor nagyszebeni borbélymester és Lipsér Alajos kolozsvári fodrászmester fellebbezést jelentettek be. A fellebbezési bíróság mindkét esetben helyt adott a fellebbezéseknek és kimondta, hogy mivel a borbély- és fodrászmesterek alkalmazottai pontosan megállapított heti fizetést kapnak, a betegpénztári járulékokat csak ezen fizetés után lehet megállapítani és az esetleges borralalókat nem lehet azon összegbe beszámítani, amely után a betegpénztári osztályozás történik. A kolozsvári és a nagyszebeni betegsegélyező pénztár nem fogadta el a döntést és

semmisségi panaszt nyújtott be. Ezt a központi betegsegélyező pénztár mellett működő legfelső vegyes bíróság tárgyalta és megállapította, hogy a borralalót nem lehet fizetésnek tekinteni, mert az esetenként változik és így csupán alkalmi jövedelmet jelent az alkalmazottnak. A borralaló összegét sem lehet pontosan megállapítani és ezért nem lehet azt a fizetésbe betudni. Már pedig a betegsegélyező pénztár szabályrendelete az alkalmazottak osztályozására csak a fizetést jelöli meg, tehát a betegpénztári járulékokat csak tényleges fizetés szerint lehet megállapítani. Mindezek figyelembevételével a legfelső vegyes bíróság a semmisségi panaszokat elutasította és az elsőfokú döntést jóváhagyta.

Temesvárott a betegsegélyező pénztár szintén így osztályozta a segédeket, de a mesterek részéről ugyancsak fellebbezés történt és a pénztár mellett működő vegyes bíróság szintén kimondta már, hogy a borralaló nem számítható fix fizetésnek. Hír szerint a temesvári betegsegélyező pénztár szintén a legfelső vegyes bírósághoz fordul végső döntésért.

A kirakatban minden egyes árucikken külön cédulán, látható formában kell feltüntetni az árakat

A miniszter tisztázta a kirakatokban elhelyezett árucikkek kötelező ármegegjelölését. Az utóbbi időben különböző felfogás érvényesült és voltak kirakatok, amelyekben egyáltalában nem tüntették fel az árakat, másokban viszont volt ugyan a kirakat sarkában picúrka számokkal ékeskedő ártáblázat, amelyről azonban még nagyítóüveggel sem lehetett az árát leolvasni. Egyes helyeken ezek az ártáblázatok olyan ügyesen bujtak el valamelyik árucikk mögé, hogy minden igyekezet hiábavalónak bizonyult az ilyen tábla árát leolvasni. A nemzetgazdasági minisztérium most a kereskedelmi és iparkamara érdeklődésére közölte azokat a félre nem érthető és feltétlenül kötelező rendelkezéseket, amelyeket a kirakatokba tett árucikk ármegegjelölésével kapcsolatban be kell tartani. Ezek a rendelkezések a következők:

Minden árucikknél, amelyet a törvény közzükségleti cikknek minősített,

az árát úgy a kirakatban, mint magában az üzletben is okvetlenül az árúra tett cédulán jól látható helyen kell feltüntetni.

Nem szabad tehát összefoglaló táblázatot készíteni és arra sorjában reávezetni a kirakatba tett árucikk árát, hanem minden egyes közzükségleti cikknek magán rajta kell lenni a látható ármegegjelölésnek. A nem közzükségleti cikknek, ha a kirakatban vannak, ugyanez az ármegegjelölés kötelező, tehát

a kirakatokban akármilyen árúró van szó, csak is az árúra alkalmazott cédula fogadható el törvényes ármegegjelölésnek

és az összesített ármegegjelölés, vagy árjegyzék, katalógus nem alkalmazható. A nem közzükségleti cikkeket az üzletben bent már nem kell külön ármegegjelölő cédulával ellátni, hanem elegendő, ha az üzlet egyik jól látható helyén összefoglaló táblázatot

vagy árjegyzék tünteti fel az ilyen árucikkek árát. A lényeges tehát az, hogy a kirakatokból el kell tünnie a célt különben sem szolgáló ártáblázatoknak és minden árúra

reá kell írni annak az árát, akár közzükségleti cikk, akár nem.

A kamara figyelmezteti a kereskedőket ezen legújabb rendelkezés szigorú betartására, mivel ellenkező esetben büntetésnek teszik ki magukat.

MEGHOSSZABBÍTOTTÁK A CEMENTKARTELL MEGÁLLAPODÁSÁIT. Bucurestiből jelentik: A cement gyárak kartell megállapodásának érvényességét 1945 április 15-ig meghosszabbították.

Közepes termésre van kilátás. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint a vetéshelyzet a következő: A búza az ország nyugati részében, Olteniában és Muntenia egyes helyein jó, Moldovában, Dobrogeában és a Baraganon gyöngye. Az őszi búzavetés terület 3 millió hektár, a tavalyi 3 millió 600 ezer hektárral szemben. Ezenkívül még 200 ezer hektáron tavaszi búzavetés van. Az állandó esőzések következtében rozsdaveszély fenyeget. A legjobb esetben sem lehet hektáronként 10 mázsnál több termésre számítani. Az őszi rozs fagykárokat szenvedett. Az árpa és a zabvetések jó állapotban vannak, épp úgy a repce is, amelynek aratása egy hét múlva meg is kezdődhet. A tengerivetések későn keltek ki és gyöngék. Első kanálásukat megkezdték, de igen rossz körülmények között. A legelők és rétek termése kielégítő, de az esőzések következtében a lekaszált széna elromlik. Általában érezhető az ember és jószághiány.

Az állami vasgyár elővételi jogot kap az erdők vásárlására

A minisztertanács engedélye alapján a Vajdahunyadi Állami Vasművek Rt. igazgatósága, a vasművek kohói számára szükséges faszén biztosítása céljából tízéves szerződést kötött a Caps-szal több erdőség kitermelésére, a kitermelési tervben előírt keretekben. Ezek az erdőségek a szászsebesi és lugosi erdőigazgatóság körzetében fekszenek. Az erdőségeket a Vajdahunyadi Állami Vasművek az 1939 évi árakon felül, az 1940 évben, 15 százalékos többletet fizet, míg a következő években minden évben revízió alá veszik az árakat. A minisztertanács a Vajdahunyadi Állami Vasműveknek elővételi jogot biztosított a földművelésügyi minisztérium útján a jövőben eladásra kerülő bármilyen közbir-tokossági, községi, vagyonközösségi bükkerdőségek, amelyeket az állami vasmű az 1940 május 9-én érvényben lévő árakon felvásárolhatja. Mindezek az intézkedések azt a célt szolgálják, hogy a vasmű kohóinak faszénigénye biztosítva legyen.

A biztosítási díjat a hitelezés esetén is fizetni kell a kockázati időre. A felszámolás alatt lévő brassói Bran faipari vállalat még a régi biztosítási törvény idején, 1929-ben kollektív kötvénnyel tízmillió leire biztosította tűzkár ellen lággyárát. A biztosítást több vezető intézet vállalta el. A kötvény, kiállítás után a felek megállapodtak abban, hogy a biztosítók nyit számlán kihitelezik a mintegy évi 200.000 leire rugó biztosítási díjat olyképpen, hogy az évi díj minden év december 31-ig legyen fizetve. A biztosítási periódus január 2-án kezdődött. A faipari vállalat respektálta is a biztosítási szerződést 1934 január 10-ig, amikor felmondotta a szerződést visszamenő hatállyal, január 2-ra. Ekkor az egyik nagy biztosító intézet, amely a többi intézet megbízásából a biztosítást adminisztrálta, beperelte a faipari vállalatot és kérte a bíróságot, hogy ítélje meg a megkezdett évre járó biztosítási díjat és a tartamengedményt. A biztosító intézet a kolozsvári törvényszék előtt első fokon pernyertes lett, azonban a táblán elvesztette perét. Felfolyamodás révén az ügy a semmitűszék elé került, amely az ítéletet felfoldta és az iratokkal visszaküldte a kolozsvári táblához azzal, hogy mint fellebbezési bíróság állapítsa meg, milyen kereskedelmi szokások érvényesek oly esetekben, amikor kihitelezik a biztosítási díjakat. A kolozsvári tábla I. Petrovan — Carpinisan — Linzmayer tanácsa most tárgyalta az ügyet és szükségtelennek találta a bizonyítás elrendelését, mivel a törvény és a joggyakorlat szerint az ilyen feltételek mellett megkötött biztosításoknál a biztosított fél köteles a halasztott időre a díjakat megfizetni, mivel a társaság is viseli a kockázatot. Ennek megfelelően a tábla a faipari vállalatot az egyévi díj és a tartamengedmény megfizetésére kötelezte.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 47.40—48.85, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 873.54—899.78. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—582.08, svájci frank 31.61—32.57, francia frank 3.24—3.31, márka 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül) török líra 82.92—92.

(=) A banati gabonaárak. A temesvári piacon a gabonaárak a következők: Búza 620, tengeri 520, zab 620, tökmag 1475, napraforgómag 900 lei. A piac csendes, üzletkötés alig van.

= A nőtlenségi adóvallomás benyújtásának határideje: július 15. A pénzügyminiszter tekintettel arra, hogy a nőtlenségi adó alá eső férfiak egyrésze koncentrálna van, a nőtlenségi adóra vonatkozó vallomás benyújtásának határidejét, — amely május 15-én járt le, — július 15-ig meghosszabbította. A vallomás benyújtásánál nem kell igazolni, hogy az adózó tényleg koncentrálna volt-e, tehát a kedvezmény mindenkire vonatkozik. Nem esnek tehát bíróság alá azok sem, akik május 15 után a mai napot megelőzően adtak be vallomást.

Két milliárd értékű 250 leies készül

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lapban rendeltetvény jelent meg, amely kiegészítése az 1939 június 26-iki rendeltetvénynek.

1. A pénzügyminisztérium felhatalmazást nyert, hogy a nemzeti pénzverdében 2 milliárd értékű 250 leies fémpénzt veressen.

2. A 250 leies fémpénz formája ugyanaz, a mint azt a 2366—1939 számú minisztertanácsi napló megállapította.

A két százalékos nemzetvédelmi adó levonását a pénzügyi tisztviselők szigorúan ellenőrzik

Tautu Vasile dr. kerületi pénzügyi felügyelő széleskörű intézkedéseket fogantatott a két százalékos nemzetvédelmi illeték leróvásának ellenőrzésére. Úgy a hetipiacokat, mint az országos vásárokat, az üzleteket és az összes helyiségeket az illetékes szervek állandó felügyelete alatt tartják. Külön csoportokat alakítottak, amelyek az egyes városrészekben és a községekben az ellenőrzést végzik. A belvárosi csoport vezetőjét Petrovici Emil pénzügyigazgató, a gyárvárosi ellenőrző csoportot Mircu Traian pénzügyigazgató vezeti, az erzsébetvárosban Bene Antal főellenőr a csoportvezető, a józsefvárosi csoportot Feldereanu Emil pénzügyigazgató vezeti, a mehalai csoport vezetője Magdas Dimitrie szolgálati főnök, a gyűlvézi kerület csoportvezetője Stoicescu Constantin pénzügyi ellenőr, a nagyszentmiklósi körzet vezetője Tratner Victor pénzügyi felügyelő, a

perjámosi körzetben Sterb Ioan ellenőr vezeti az ellenőrzést, a billédi körzetben Pesca Iuliu ellenőr, a rékási körzetben Terfaloaga Ioan ellenőr, a bélinci körzetben Alaci Alexandru ellenőr, a búziási körzetben Vilhelm Péter ellenőr, a vingai körzetben Gavran Ioan ellenőr, a gátaljai körzetben Dragos Sever ellenőr, a dettai körzetben Ciocarlia Simeon főellenőr, a lippai körzetben Stefanuti Mircea dr. helyettes főnök, a csákovai körzetben Grecu Nicolae osztályfőnök és a zombolyai körzetben Boboceanu Dumitru főellenőr vezetik az ellenőrző csoportokat, amelyek négy-öt tisztviselőből állanak. Az ellenőrzést Tautu Vasile dr. kerületi felügyelő irányítja. A temesvári csoportok naponta jelentést tesznek, míg a vidéki csoportok hetenként. A kihágási jegyzőkönyveket átadják az ügyészségnek.

Viszket a bőre? Össze van csipve?

A Cadum kenőcs eléggé nem becsülhető jótétemény azok ezrei számára, akik évek óta bőrbetegségekben szenvednek. Ezen csodás szer használata visszaadja nyugodt álmát azoknak, akiket e betegségek kínoztak. Azonnal megszünteti a viszketést, a bőr minden irritációját vagy gyulladását enyhíti és gyógyítja. Számos fájdalomnak veszi elejét, ha idejében használ Cadum kenőcsöt kiütés, pattanás, viszketőség, rüh, horzsolás, aranyér, csalánkiütés, sebek és égési sebek gyógyítására. Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

A MAGYAR NEMZETI BAJNOKSÁG VÉGLEGES ÁLLÁSA

1. Ferencváros	26	19	1	6	77:31	39
2. Hungária	26	17	5	4	66:31	39
3. Újpest	26	15	8	3	60:34	38
4. Szeged	26	15	5	6	56:42	35
5. Kispest	26	14	5	7	70:41	33
6. Törekvés	26	11	6	9	37:41	28
7. Elektromos	26	11	5	10	48:48	27
8. Gamma	26	11	4	11	48:49	26
9. Szolnok	26	9	5	12	37:46	23
10. Bocskai	26	10	3	13	38:60	23
11. Haladás	26	10	2	14	44:59	22
12. Szürketaxi	26	5	4	17	36:75	14
13. Kassa	23	5	3	18	29:76	13
14. Nemzeti (törölve).						

A Mica legyőzte a Murest. A brádi Mica csapata vasárnap barátságos mérkőzésen látta vendégül a Mures csapatát és nagy harcban megszerezte a győzelmet. Döntetlen 2:2 félidő után a brádi együttes 3:2 arányban győzött.

Az Ambrosiana nyerte az olasz bajnokságot. Az olasz nemzeti bajnokságban vasárnap játszották le a bajnoki döntőt és ezek során az Ambrosiana 1:0 arányban legyőzte a Bologna csapatát. Az Ambrosiana ezzel a győzelemmel megnyerte Olaszország ezévi bajnokságát. Utolsó helyen a Modena végzett, amely kiesik az első osztályból.

A Magyar Főiskolai atlétikai bajnokságok általában gyengébb eredményeket hoztak. József főherceg díját és vele együtt a csapatversenyt a FTSC csapata nyerte meg 128 ponttal. A verseny legjobb eredményei a következők: 800 m. 1. Aradi 1 p. 56.8 mp., 200 m. 1. Szigetvári 22.8 mp., gerelydobás. 1. Bényi 62 m. 43 cm., hármasugrás: 1. Kapros 13 m. 60 cm.

SPORTESEMÉNYEK

Amerika főiskolai uszóbajnokságai

Amerika főiskolai uszóbajnokságain néhány igen kiváló eredmény akad. Részletek:

100 yardos gyorsúszás: 1. Jaretz 52.3 mp. 200 yardos gyorsúszás: 1. Haynie 2 perc 13.4 mp. 440 yardos gyors: 1. Haynie 4 perc 50.7 mp. 220 yardos mellúszás: 1. Hough 2 perc 40.2 mp. 150 yardos hátúszás: 1. Kiefer 1 perc 33.3 mp. 3×100 yardos vegyesváltó: 1. Princetoni egyetemi. (Wanderwes, Kiefer, Parker) 2 perc 54.6 mp. 4×100 yardos gyorsváltó: 1. Michigani egyetem 3 perc 55.2 mp. A 3×100 yardos vegyesváltóban 100 yardos háton Kiefer 57.9 mp.-es nagyszerű időt úszott, amely jobb a jelenleg fennálló világrekordnál.

A MASZ atlétikai versenye. A budapesti MASZ atlétikai versenyén igen figyelemreméltó eredmények születtek meg. A szombati versenynapon különösen az 5000-es futók tettek ki magukért, akik közül Csaplár MAC 14 perc 41.4 mp.-es kitűnő idővel győzött. 15 percen belül futottak még Kleen, Eper, Németh és Szilágyi is. — A 110 m.-es gáton feltűnést keltett Hidasai (Budapesti levante), aki 15.8 mp-es idővel lett győztes.

A magyar nemzeti teniszbajnokság küzdelmei

A magyar nemzeti teniszbajnokság férfiegyesében, mint ismeretes: Asbóth, Szentpéteri, Gábori és Szigeti kerültek az élre, akik körmérkőzéssel döntötték el a bajnokság kérdését. Ezek a mérkőzések szombaton kezdődtek meg két egyes-mérkőzéssel, melyeknek eredményei a következők: Asbóth — Szentpéteri 6:3, 6:3, 6:1. Gábori — Szigeti 6:1, 6:4, 7:5.

Vasárnap: Szentpéteri — Gábori 2:6, 6:4, 6:3, 7:5. Asbóth — Szigeti 6:8, 6:2, 8:6, 3:2 w. o. Utóbbi mérkőzést a sötétség miatt félbeszakították. A női egyest Bárd nyerte meg, aki Somogyit 4:6, 6:3, 6:1 arányban verte a döntőben.

Rekordot javított Kiss György. A KAC atlétikai versenyén Kiss György vasárnap újabb rekordot futott. Kiss György a KAC kiváló futója, 500 m.-től 3000 m.-ig minden országos rekordot tart, ami példátlanul áll Románia sporttörténetében. Kiss rekordlistája a következő: 500 m.: 1 p. 06.2 mp. 800 m.: 1 p. 56.4 mp. 100 m.: 2 p. 35.2 mp. 1500 m.: 3 p. 59.0 mp. 2000 m.: 5 p. 44.1 mp. 3000 m.: 8 p. 57.3 mp

A NAGY ÚR

Irta: Ifjabb KUBAN ENDRE.

A nagy munkában és vitában csak később vették észre, hogy a teremben az irnok, bizonyos Nopcsa Elek, (aki később kancellár és báró lett) az elhangzott szónokiakat szorgalmasan jegyezgeti. József uralkodása alatti önkény és erőszakosság, eléggé óvatossá és gyanakvóvá tette a poitizáló főurakat, hogy azonnal vihar törjön ki és számosan haragosan vonták felelősségre a kormány jelenlevő tagjait, hogy kiknek a megbízásából és milyen célból jegyzi le az irnok a beszédeket?

A nagy zajban és haragos kifakadásoktól terhes légkörben felállott Wesselényi Miklós és öblös, harsány hangján védelmére kelt a jegyzeteket készítő irnoknak és beszédében a nyilvánosság szükségessége mellett tört pálcát. Wesselényi Miklós szónoki heve, beszédének világos okfejtése és logikája meggyőzte a rendeket úgy, hogy Nopcsa továbbra is a teremben maradhatott és folytathatta megzavart munkáját.

Wesselényi csakhamar az országgyűlésnek vezető szónoka lett. Vérmérséklete és hevesége az ellenzék táborába sodorta és a kormánypártnak ostorává iett.

1791-től egészen 1809-ig az országgyűlések körülrajongott szónoka és jóllehet pártjának nem ő, hanem Túry Lajos volt a vezére, mint előadó és orator Erdélyszerte a leghíresebb volt. Indulatossága és bő vére itt is gyakorta magával ragadta és megtörtént, hogy személyes éllel támadta a kormányt.

Ilyen esetekben az ajtókat azonnal bezárták a nemzetgyűlésen, rögtönítélőbíróság ült össze a hagyományoknak megfelelően, közvadás állott elő és az illetőt pénzbírsággal sújtották, ha az összeget nem tudta azonnal kifizetni, úgy az országgyűlés fogságba vetette.

Wesselényi Miklós heves támadása nagy ingerültséget keltett a kormánypárt tagjai között, akik a padokat kezdtek verni és jelt adtak az ajtók bezárására, mely meg is történt.

Ebben a válságos pillanatban felugrik Túry, az

ellenzéki párt vezére és felindultan szólásra jelentkezik:

— Wesselényiben megtámadtassék a szólásszabadság? — kérdezte a zsivalyágon áttörő hangon. — Ki védi meg utóbb a jogot? Ki fog biztosítva lenni e falak között?

A pár szó megtette kívánt hatását. Az ajtók azonnal megnyitáltak és az országgyűlési beszámolóban a viharról a következő néhány sor számolt be: — A tanácskozás Wesselényi Miklós atyánkfianak indulatoskodása miatt félbeszakadt és holnapra halasztatik.

Heves vérmérséklete egyszer majdnem komoly bajba sodorta ismét. Valamelyik ülésen a szokottnál is indulatosabban és hevesebben támadta a kormányt, olyannyira, hogy az elnök félbeszakítva beszédét a következő kihívó célzást vágta a fejéhez:

— Szolnokmegye érdemes követe talán elfeledkezett a mult időkről, melyek alatt távol kellett lennie.

Az elnök itt Wesselényi Miklósnak kuffstejni várfogságára utalt, ami annyira kihozta sodrából a szertelen és indulatos, különben is felhevült főurat, hogy kardjára csapva az elnöki szék felé rohant.

A jelenet pillanatok alatt történt és Wesselényi barátjainak és jóakaróinak nem volt idejük közbelépni, vagy útját állani. Az elnök riadtan ugrott fel székéből a bősziüt öiákhöz hasonlóan közeledő Wesselényi elől, aki közvetlenül néhány lépésnyire előtte megállott:

Hatalmas erőfeszítéssel leküzdötte azonban magát és higgadt, fojtott, csöndes hangon a következőket mondotta:

— Értettem, mire célzott kegyelmességed. Azonban jegyezze meg: engem József császár szenvedni megtanított, de félni nem.

Az utolsó szavakat már mennydörögve harsogta az elnök fülebe. mialatt jobbkarját az elnöki székben ülő vállára tette.

A teremben lévők boldog megkönnyebbüléssel, de ugyanakkor az elnököt éltélően hatalmas tapsviharban törtek ki.

WESSELÉNYI MINT A MAGYAR SZINJÁTSZÁS MENTORA

Mimél durvább ütést szenved el az inga, annál

nagyobb a visszaható ereje. József császár nyelvújító rendeletének ellenhatása még életében, de kiváltképp annak halála után ver egyre nagyobb gyűrűket. Az irodalom nemvárt fejlődésnek indul. Aranka György indítványára az 1791-i országgyűlés elhatározza, hogy az anyanyelv ápolása, fejlesztése céljából „Erdélyi magyar nyelvemlék társaságát” szervez.

Az addig némaságra kényszerített magyar szó Budapest színpadán már elhangzott. Kelemen László volt az első magyar színigazgató, akinek vállalkozása azonban hamarosan anyagi csődöt vallott.

Erdélyben, kincses Kolozsvárott társadalmi segítséggel csakhamar megalakul az első színjátszó-társaság, melynek tagjai nem hivatásos színészek hanem Erdély főiskoláiból verbuválódnak nagyobbára össze. A szervezkedő társulat vezetője Fejér János volt, aki a királyi főigazgató tanácsától és Erdély rendeitől csakhamar engedélyt is kér, hogy Kolozsvárott és Erdély nagyobb városaiban magyar nyelvű előadásokat rendezhessen. Kérését teljesítették is azzal, hogy a társaság tartozik előadásoként a darabot bemutatni a könyvvizsgáló komisszióknak, magyarán mondván a cenzurának.

A társaság magát a bevételekből tartotta fen, melyek közös kasszából folytak és ebből fedezték a kiadásokat. A főúri rendek is lelkesen felkarolták a szervezkedő társulatot, mert gróf Bánffy György kormányzó 400, báró Wesselényi Miklós 300, gróf Bethlen Sándor 100 forintot adományozott, míg gróf Rhédey Mihály palotája nagytermét engedte át díjtalanul a magyar aktorok részére. Az első magyar színelőadás Erdélyben a Rhédey-ház nagytermében volt 1792. november 12-én, amikor is a „Titkos ellenkezés” című darabot játszották.

A társulat hetenként két-három előadást tartott és hamarosan elérkezettnek látták az időt, hogy saját hajlékuk legyen. Színházról ábrándoztak. A szép tervből azonban nem lett semmi. Fejér temérdek adósságot csinált és már a tönk szélén állott a szépen indult nemes színjátszó egyesület, amikor Kotsi Patkó János kifizette az összes adósságokat és átvette a társulat vezetését.

(Folytatjuk)

Rádió

Szerda, június 5.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjelzés, vizállásjelentés, egészségügyi tanácsok. 12.10: Costica Tandin zenekarának hangversenye. 13.20: Időjelzés, sporthírek. 13.30: Vania Lefcenco népdalokat játszik harmonikán. 14: Hírek. 14.20: Jean Moscopol énekel. 14.40: Cristache Popescu fuvola-hangversenye. 15: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01 Gígurtu Ion munka és közlekedésügyi miniszter felolvasása. 19.16: Román népdalok az ország minden tájáról. (Hanglemezek). 19.55: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20.05 Ionescu-Sisestti nemzetgazdasági miniszter felolvasása. 20.20: Arta Florescu énekel. 20.45: Hírek. 21.05: A rádió hangverseny zenekara. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Ion Filionescu zongorahangversenye. 22.55: Serban Tassian román legendákat és balladákat énekel. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Időjárásjelentés. 13.10: Heinemann Sándor tánczenekara. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Az első honvédegyesület zenekara. 15.30 Hírek. 17.15: Gyermekdelután. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Kodály: Hány János szvit. Hanglemez. 18.45: Katona előadás. 19.10: Ország Tivadar hegedű. 19.35: Egészségügyi előadás. 20: Keringők. 20.15: Hírek. 20.25: Berkes Béla cigányzenekara. 21: Bokréta. 21.20: Hanglemezek. 22.10: Dohnányi Ernő zongorázik. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Tánclélek. 24: Hírek idegen nyelveken. 24.20: Farkas Béla cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.10: Ferrara urai. 20.30: Olasz nyelvoktatás. 21: Hírek. 21.25: A rádió szalonzenekara. 22.40: Időjárásjelentés.

Csütörtök, június 6.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Luca Jovita bánati zenekarának hangversenye. 12.50: A fővárosi rendőrszenekar hangversenye. 13.20: Időjelzés, sporthírek. 13.30: A rádió koncertzenekarának hangversenye. 14: Hírek. 15: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Theodorescu Paul táborszernagy felolvasása. 19.16: Román népi hangverseny hanglemeze. 19.35: A Domnita Bálasa templom énekarának hangversenye. 20.05: Relea Mihail munkaügyi miniszter felolvasása. 20.20: Maria Marinescu-Morianu énekel. 20.45: Hírek. 21.05: Caranfil mérnök felolvasása. 21.20: A „Románia” énekar hangversenye. 21.50: N. Cucu xylofonozik. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Zina Săvescu énekel. 22.50: A rádiózenekar román táncokat játszik. 23.20: Teodor Fuchs zongorahangversenye. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Időjárásjelentés. 13.10: A rádió szalonzenekara. Közben: 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30 Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.15: Ruzsin hallgatóknak. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Laczkó Géza elbeszélése. 18.45: Lakatos Vince és Lakatos Gyula cigányzenekara. Közben 19.15: A június 9-i Budapest—Bécs labdarúgó mérkőzés. Gudenus Leo előadása. 19.45: Kertészeti időszerű tanácsadó. 20.15: Hírek. 20.25: Az operaház előadásának ismertetése. 20.30: Bánk bán, dalmú három felvonásban. Az I. felv. után kb. 21.35: Külügyi negyedóra. Hírek. A II. felv. után kb. 23.00: Hírek, időjárásjelentés, 24: Hírek idegen nyelveken. 24.25: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 17.20: Filmszámok hanglemezeiről. 19.15: Angol nyelvoktatás. 19.45: Hanglemezek. 20.30: Előadás. 21.00: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22.35: Időjárásjelentés. 22.40: Előadás. 23.10: Mursi Elek cigányzenekara.

Takarekoskodj!

EZ A MAI NEHÉZ IDŐK PARÁNCSA
CSAK AZT VÁSÁROLD,
AMI TARTÓSSÁB

PALMA

OLCSÓSÁGA DACÁRA A
REGI. KIPRÓBÁLT MINŐSÉG

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Alkalmazás

Tanuló lányok felvétetnek. Tóth Elena Salon de mode I. Str. Eugen de Savoya 7. I. emelet. 1051

Fiatallongoristánó jól játszik akkordeonon, zenekarban állást keres. Cím a kiadóban. 1052

Lakas

Csak rendszerető, állandó lakónak ajánlom a IV. Str. Vladimirescu 18. szám alatti 4 szobás hallos, egész elsőemeletet elfoglaló, kimondott úrilakásomat, havi 3000 mellékleték nélkül, augusztusra. Telefon 14—10. 1038

Atas-velet

Keresek megvételre egy nagy koffert. Cím a kiadóban. 1055

Olcsón kapható kitűnő hangú, modern szelektív 3+1 Orion rádió. I. Bulev-Regina Maria 3. II. emelet ajtó 7. 1056

Különféle

Fehérnemű javítást, harisnya stopolást házban és házon kívül, esetleg íródatakaritást is vállalok. I., Str. Marasesti 12. 1027

Bérház tulajdonos, középkorú, önálló özvegy kereskedő független házias nőnek örökre gondtalan megélhetést nyújt. Felvilágosítást: Bizony ügynőkség Timisoara. Str. Văcărescu 11. 1053

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik szeretett feleségem, Huber Teréz, szül. Bogner elhunyt alkalmából részvétnyilatkozatukkal felkerestek, koporsójára virágot helyeztek, ezúton mondok köszönetet. Különösen köszönöm Rech K. Géza apátplébános úrnak a szívhezszóó búcsúztatót és a városi temetkezési vállalatnak a temetés kifogástalan rendezését.

Huber Adalbert.

ROMANIA
VESZEK
bélyeggyűjteményt
„ARTA” anticar. Str. Alba Iulia 5 szám.

Értesítem a tisztelt bölgyközönséget, hogy

divatszalonomat

I. ker. Str. Eugen de Savoya 7 szám I. emelet alá

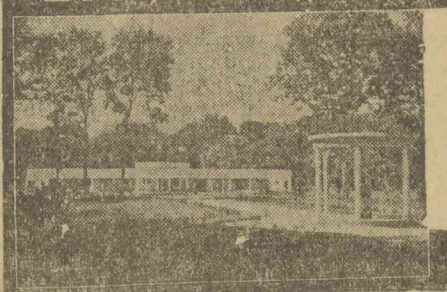
áthelyeztem

SALON DE MODE
Tóth Elena

Költözés miatt eladó

Komplett hálószoba (modern, világos furnirozott), gyermek rézágó, réz falikarok. Komplett lakkesiszolt, világoszöld gyermekszoba (3 részes szekrény, fiókös szekrény, asztal, 4 párnázott szék, rekamier) 4x5 szmirna szőnyeg Konyhabutor (kredenc, 2 asztal, 2 szék) és egyéb apróságok, jég szekrény, iskolapad, villany- és gázvezeték, lámpák, vezetékek. Cím a kiadóban.

BĂILE LIPOVA - BANÁT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat.

Szezon:
május 1-től
október 15-ig

Szép akar lenni?

Használjon **KULKA-féle** lithium-tejkrémet, **lilium-tejszappant** és **liliumpuvert**, **három** színdben. Kaparató kizárólag a

Városi
gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I., Piata I. C. Brătianu.

A CFR magazin

június 5-én reggel 9 órakor a IV. kerületi állomáson

elárverezzi

a talált tárgyakat

Pedikür-szalón RANKÓ LÁSZLÓ

II, Piata Traian 7. szám I. emelet.

Telefon: 23—37.

Délelőtt fél 9—1 óráig.

Délután fél 4—8 óráig.

Hirdessen

a Déli Hírlap-ban